

Praktinis vadovas kaip taikyti

Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą

pagal 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 861/2007, nustatantį Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą

Turinys

1. Įžanga	6
1.1. Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros tikslas ir paskirtis	7
1.2. Bendroji informacija	7
1.3. Su pasiūlymu susijusios istorinės ir politinės aplinkybės	9
1.3.1. Down Hall konferencija	9
1.3.2. Politinės aplinkybės	10
1.4. ESCP politikos raida	10
1.4.1. Pasiūlymo rengimo pradžia	10
1.4.2. Derybos ir šeši principai	11
1.4.3. ES civilinio proceso kaita	12
2. Reglamento taikymo sritis	14
2.1. Reglamento taikymo sritis. Materialinė taikymo sritis	15
2.1.1. Europos ieškinių dėl mažų sumų ribiniai dydžiai	15
2.1.2. <i>Ratione materiae</i> . Piniginis ir nepiniginis aspektas	15
2.1.3. <i>Ratione materiae</i> . Neįtraukti dalykai	16
2.1.4. <i>Ratione materiae</i> . Įtraukti dalykai	17
2.1.5. Civilinės ir komercinės bylos (ESTT aiškinimas)	18
2.2. Reglamento taikymo sritis. Geografinė taikymo sritis	22
2.2.1. Bendroji geografinė taikymo sritis	22
2.2.2. Tarpvalstybinio pobūdžio bylos. Bendrieji klausimai	22
2.3. Taikymas. Laikas	23
2.4. Santykis su kitais ES teisės aktais	23
2.4.1. Reglamentas „Briuselis I“	23
2.4.2. Dokumentų įteikimo ir įrodymų rinkimo reglamentai	24
2.4.3. Europos vykdomojo rašto ir Europos mokėjimo įsakymo reglamentai	24
2.4.4. Kiti ES teisės aktai	26

2.5. Ryšys su nacionaline teise	26
2.5.1. Nacionalinė proceso teisė	26
2.5.2. Nacionalinė materialinė teisė	27
3. Proceso inicijavimas	28
3.1. Ieškinį priimti kompetentingas (-i) teismas (-ai)	29
3.1.1. Ieškovas ieškinio formoje turi nurodyti jurisdikcijos nustatymo pagrindą	29
3.1.2. Nustatant jurisdikciją taikomos ES taisyklės	29
3.1.3. Jurisdikcijai nustatyti taikomos vietos arba nacionalinės taisyklės	32
3.2. Ieškinio formos naudojimas	32
3.2.1. Ieškinio įvertinimas	33
3.2.2. Palūkanų apskaičiavimas	33
3.3. Ieškinio pateikimo kaina	34
3.4. Ieškinio formos priedai	34
3.5. Ieškinio išsiuntimas teismui	35
3.6. Kalba	35
4. Procedūra, taikoma teismui gavus ieškinį	36
4.1. Ieškovo ieškinio formos užpildymas arba joje pateiktų duomenų ištaisymas	37
4.1.1. Teismas patikrina ieškinio formą	37
4.1.2. Teismas ieškovui praneša, jei ieškiniiui netaikytina ESCP	37
4.1.3. Pareiškėjas gali paprašyti padėti užpildyti ieškinio formą	37
4.1.4. Ieškovo prašoma užpildyti ieškinio formą arba ištaisyti joje pateiktus duomenis	37
4.2. Ieškinio formos nusiuntimas atsakovui	38
4.2.1. Teismas nusiunčia ieškinio A ir C formų kopijas	38
4.2.2. Galutinis terminas	38
4.2.3. Dokumentų įteikimo būdai	38
4.3. Ką gali daryti atsakovas, gavęs ieškinio formą	41
4.4. Ieškinys arba priešieškinys viršija ribą	42
4.5. Priešieškinys	42
4.6. Terminai	43
4.7. Kalba	43

5. Faktų nustatymas	44
5.1. Teismo pareiga, susijusi su ginčo dalyku	45
5.1.1. Teismas imasi iniciatyvos ir nustato faktus	45
5.1.2. Teismas nurodo įrodymų pobūdį ir jų surinkimo priemones	45
5.2. Ieškovo ir atsakovo pateikiama papildoma informacija	45
5.3. Teismas nutaria surengti posėdį	46
5.3.1. Teismas posėdį surengia tik tuo atveju, jeigu tai būtina	46
5.3.2. Teismas gali atsisakyti surengti posėdį	46
5.4. Įrodinėjimo klausimai	46
5.5. IRT (informacijos ir ryšio technologijų) naudojimas	47
5.6. Teismo vaidmuo	48
5.6.1. Teismas nustato, koks procesas taikomas	48
5.6.2. Teismas informuoja šalis apie procesinius klausimus	48
5.7. Galutiniai terminai	49
6. Teismo sprendimas	50
6.1. Teismo sprendimo paskelbimas	51
6.1.1. Teismo sprendimas už akių. Bendrieji klausimai	51
6.1.2. Teismo sprendimas už akių. Priešieškinyis	51
6.2. Sprendimas gavus visą informaciją, įskaitant gautąją surinkus įrodymus	51
6.2.1. Kai posėdis nerengiamas	51
6.2.2. Po posėdžio	51
6.3. Teismo sprendimo forma, turinys ir įteikimas	52
6.3.1. Ginčo šalims įteiktinas raštiškas sprendimas	52
6.3.2. Įteikiamo teismo sprendimo kalba	52
6.3.3. Teismo sprendimo įteikimas šalims	53
6.4. Išlaidos	53
7. Peržiūra ir apeliacinis skundas	54
7.1. Peržiūra taikant Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą	55
7.1.1. Peržiūros pagrindas	55
7.1.2. Peržiūros rezultatas	55

7.2. Apeliacinis skundas	55
7.3. Teisinis atstovavimas atliekant peržiūrą ir teikiant apeliacinį skundą	56
8. Pripažinimas ir vykdymo užtikrinimas	58
8.1. Pripažinimas ir vykdymo užtikrinimas. Bendrieji principai	59
8.1.1. Egzekvatūros panaikinimas	59
8.1.2. Vykdymo užtikrinimo tvarka. Taikytina teisė	59
8.2. ESCP reikalavimai. Vykdymo užtikrinimo tvarka	59
8.3. Teismo sprendimo pažymėjimo naudojimas	60
8.3.1. D forma	60
8.3.2. Pažymėjimo kalba	60
8.4. Atsisakymas užtikrinti vykdymą ir jo vykdymo apribojimas	61
8.4.1. Atsisakymas užtikrinti vykdymą esant išskirtinėms aplinkybėms	61
8.4.2. Vykdymo užtikrinimo užginčijimo tvarka	61
8.4.3. Vykdymo užtikrinimo sustabdymas ar apribojimas	62
8.5. Taikant ESCP paskelbto teismo sprendimo vykdymo tvarka	62
8.5.1. Vykdymo etapai	62
8.5.2. Teisėsaugos institucijos ir tarnybos	62
8.5.3. Kalbos klausimai. Su vykdymo užtikrinimu susiję praktiniai aspektai	63
9. Baigiamieji klausimai	64
9.1. Teisininkai	65
9.1.1. Nėra reikalavimo samdyti teisininką su ESCP susijusiose bylose	65
9.1.2. Teisininko samdymo išlaidos	65
9.2. Informacija ir pagalba	66
9.2.1. Informacija. Bendrieji klausimai	66
9.2.2. Informacija ir pagalba ginčo šalims	66
9.3. ESCP peržiūra, įskaitant finansinę ribą	67
9.3.1. Peržiūra. Bendrieji klausimai	67
9.4. Peržiūra. Ieškinio dydis	67
Medžiaga ir nuorodos	68

PIRMAS SKYRIUS

Įžanga

1.1. Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros tikslas ir paskirtis

Atsižvelgiant į tikslus užtikrinti teisę kreiptis į teismą ir sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo ES erdvę, taikant Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą pirmiausia siekiama supaprastinti ir paspartinti tarpvalstybinį bylinėjimąsi ES, kai ieškinių vertė yra nedidelė, taip mažinant tokio valstybių narių bylinėjimosi išlaidas (žr. 1 straipsnį ir 1, 7, 8 ir 36 konstatuojamąsias dalis).

Siekiant šių tikslų, pagal šią procedūrą būtina santykinai supaprastinti procesą, t. y. procedūra iš esmės turėtų būti raštiška. Be to, gerokai sustiprintos teismo funkcijos, susijusios su bylos sprendimo eiga, su ginčo šalims aktualiu klausimų nustatymu, su šalių galimybe taikyti šią procedūrą nesinaudojant teisine pagalba, įskaitant susijusias išlaidas.

Procedūrą gali taikyti ne tik atskiri asmenys arba vartotojų grupės, kuriems ji gali būti ypač tinkama, bet ir mažosios įmonės, kurios vykdydamos veiklą susiduria su tarpvalstybiniais ginčiais. Procedūros spartumo užtikrinimo tikslas turi būti įgyvendinamas laikantis specialių terminų, taikomų įvairiais procedūros etapais. Išlaidų ribojimas – taip pat svarbus uždavinys; teismui tenka pareiga užtikrinti, kad priteistos išlaidos nebūtų neproporcingos ieškinio dydžiui.

1.2. Bendroji informacija

Kaip pažymima, viena iš vis dar aktualių pagrindinių civilinio teisingumo sistemų problemų, susijusių su paprastų piliečių teise kreiptis į teismą ir pateikus ieškinį siekti greito žalos atlyginimo nepatiriant didelių išlaidų teisinei pagalbai, kelia ieškiniai dėl nedidelių sumų, visų pirma asmenų ieškiniai įmonėms arba kitiems asmenims, su kuriais susijęs laikas, pastangos ir išlaidos gali būti gerokai neproporcingi ieškinio dydžiui.

Siekiant išspręsti šią problemą, daugelio ES valstybių narių teisės sistemos papildytos specialiomis procedūromis, kuriomis siekiama supaprastinti ir paspartinti tokių ginčų sprendimą, sumažinti išlaidas asmenims ar mažosioms įmonėms⁽¹⁾. Daugeliui šių procedūrų būdingi bendri požymiai – priteisiamų išlaidų apribojimas, apsiėjimas be teisininkų, įrodymų rinkimo taisyklių supaprastinimas ir paprastai didesnės atsakomybės nustatymas teismams, siekiant spręsti bylas ir užtikrinti spartų jų išnagrinėjimą priimant sprendimą arba šalių susitarimu.

(1) Kai kurių nacionalinėms procedūroms, susijusioms su ieškiniiais dėl nedidelių sumų, būdingų požymių aprašymus galima rasti žaliojoje knygoje COM(2002) 746 galutinis; žr. 1.4.1 punktą ir 8 išnašą.

Tos problemos, dėl kurių tenka imtis iniciatyvos ir nacionalinėse teisės sistemose įvesti tokias naujoves, tampa dar akivaizdesnės, kai ieškiniai dėl mažų sumų pareiškiama už ES valstybių narių ribų ir papildomų sunkumų kyla dėl to, kad užsienio šalių teismai taiko pareiškėjams nežinomą teisę bei procedūras ir dirbant tenka vartoti skirtingas kalbas.

1.3. Su pasiūlymu susijusios istorinės ir politinės aplinkybės

1.3.1. Down Hall konferencija⁽²⁾

Atsižvelgiant į ankstesnėje dalyje aptartas problemas, logiška, kad reikėtų iš anksto imtis iniciatyvos ir išnagrinėti galimybę Europoje nustatyti vartotojų ginčų ir ieškinių dėl mažų sumų nagrinėjimo procedūrą. Todėl pirmojoje 1998 m. pusėje, kai pirmininkaujanti valstybė buvo JK, Anglijoje surengta konferencija, kurioje diskutuota apie galimybę nustatyti europinę vartotojų ir kitų ginčų, susijusių su mažomis sumomis, nagrinėjimo procedūrą.

Šioje konferencijoje dalyvavo didžiulis skaičius ekspertų iš įvairių EB valstybių narių bei Europos institucijų atstovų ir skaityti pranešimai apie įvairių tipų procedūras, taikomas ir Europoje, ir už jos ribų⁽³⁾. Pasieltas visuotinis konferencijos dalyvių sutarimas, kad bylinėjimosi EB tikslais būtų naudinga nustatyti specialią europinę vartotojų ir kitų ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, ypač atsižvelgiant į didėjantį asmenų judumą ir tarpvalstybinę prekybą, taip pat į akivaizdžius sunkumus, kylančius asmenims ir mažosioms įmonėms, siekiančioms gauti su tokiais ieškiniiais susijusios žalos atlyginimą.

⁽²⁾ Konferencija vyko Down Hall, Hatfield Heath, Hartfordšyre 1998 m. birželio 22 ir 23 d. Informacija apie šią konferenciją ir parengtą ataskaitą pateikiama žaliosios knygos 59–60 p. ir 185 išnašoje.

⁽³⁾ Pvz., dalyviai susidomėjo pranešimais apie Singapūre ieškiniams dėl nedidelių sumų taikomas el. procedūras, taip pat procedūras, taikomas Lisabonoje nagrinėjant vartotojų ieškinius dėl nedidelių sumų ir kai kurios tarpvalstybinius Portugalijos ir Ispanijos ginčus.

1.3.2. Politinės aplinkybės

Priėmus Amsterdamo sutartį priimta keletas politinių susitarimų, kurių svarbiausias pateiktas aukščiausiojo lygio susitikimo Tamperėje, kur EB vyriausybės vadovams pasitaikė pirmoji proga susirinkti ir aptarti teisingumo klausimus, išvadose⁽⁴⁾. Po to buvo parengtas priemonių planas, kurio tikslas – įgyvendinti Tamperėje priimtas⁽⁵⁾ ir vėliau Hagos plane⁽⁶⁾ dar kartą pateiktas išvadas.

(4) Žr. 4 konstatuojamąją dalį; išvadų 30 bei 34 punktuose, pateiktuose adresu http://www.europarl.europa.eu/summits/tam_en.htm, taip dėstoma dėl ieškinių dėl nedidelių sumų: 30 punkte skelbiama, kad „Europos Vadovų Taryba ragina Tarybą, remiantis Komisijos pasiūlymais, nustatyti būtiniausius standartus, kuriais užtikrinamos <...> specialios bendrosios procedūrinės taisyklės, taikomos nagrinėjant tarpvalstybinius vartotojų ir komercinius ieškinius dėl nedidelių sumų supaprastinta ir paspartinta tvarka <...>“, 34 punkte skelbiama, kad „Dėl civilinių bylų Europos Vadovų Taryba Komisiją ragina parengti pasiūlymą toliau riboti tarpines priemones, kurios vis dar būtinos siekiant pripažinti prašomoje valstybėje priimtą nutarimą ar sprendimą arba užtikrinti jų vykdymą. Pirmiausia turėtų būti panaikintos tarpinės procedūros, taikomos nagrinėjant teises, susijusias su vartotojų ir komerciniais ieškiniiais dėl nedidelių sumų <...>“.

(5) Žr. 2001 m. sausio 15 d. *Oficialiojo leidinio* C 12/1 p. 4 paskelbto plano 1.B.4 skirsnį; taip pat Žr. 5 konstatuojamąją dalį.

(6) Žr. 2005 m. kovo 3 d. *Oficialiojo leidinio* C 53/1 p. 53 paskelbto plano 3.4.2 skirsnį.

1.4. ESCP politikos raida

1.4.1. Pasiūlymo rengimo pradžia

2000 m. Europos Komisijos iniciatyva parengtas klausimynas, kurio tikslas – nustatyti, kokios procedūros šiuo metu taikomos ieškiniams dėl mažų sumų EB valstybėse narėse⁽⁷⁾. Po to, atsižvelgiant į EB sutarties pakeitimus, susijusius su Amsterdamo sutartimi ir Tamperėje priimtomis išvadomis, išleista žaliaji knyga, kurioje pateikta įvairių pasiūlymų dėl veiksmų, kuriais siekiama laikytis jau priimtų politinių įsipareigojimų, būtent nustatyti supaprastintą procedūrą, taikomą ieškiniams dėl mažų sumų, kad tokius ieškinius norintys pateikti asmenys įgytų teisę kreiptis į teismą. Joje taip pat aptarti klausimai, susiję su galimybe nustatyti Europos mokėjimo įsakymo procedūrą⁽⁸⁾. Atsakymus prašyta pateikti iki 2003 m. gegužės 31 d.; remdamasi surinkta medžiaga, 2005 m. kovo mėn. Komisija pateikė reglamento pasiūlymą⁽⁹⁾, prieš kurį jau buvo pateikusi Europos mokėjimo įsakymo procedūros pasiūlymą⁽¹⁰⁾.

(7) Žr. Evelyn Serverin ataskaitą „Des Procedures de Traitement judiciaire des demandes de faible importance etc“, paskelbtą Cachan 2001 m., kaip nurodyta žaliosios knygos p. 8 2 išnašoje.

(8) Žalioji knyga, COM(2002) 746 galutinis, paskelbta 2002 m. gruodžio 20 d.; žaliaji knyga minima 6 konstatuojamojoje dalyje.

(9) COM(2005) 87 galutinis, paskelbta 2005 m. kovo 15 d.

(10) COM(2004) 173 galutinis, paskelbta 2004 m. gegužės 25 d.

1.4.2. Derybos ir šeši principai

Atsižvelgiant į tai, kad pasiektas bendras politinis susitarimas nustatyti Europos mokėjimo įsakymo procedūrą, kuri būtų taikoma tarpvalstybinėms byloms kaip alternatyva nacionalinėms procedūroms, derybose dėmesį buvo galima sutelkti į procedūros esmę. Vienas iš kilusių sudėtingiausių klausimų buvo dėl ribinio dydžio, t. y. dėl atsakymo į klausimą, kas yra ieškinys dėl mažos sumos. Kai kurios valstybės narės siekė nustatyti santykinai žemą ribą, kitos – tokią, kuri leistų nagrinėti daugumą vartotojų ieškinių. Galiausiai diskusijų Europos Parlamente ir Taryboje metu šiuo klausimu buvo pasiektas kompromisas.

Diskusijų Taryboje metu buvo žengtas svarbus žingsnis, kai teisingumo ministrai patvirtino keletą principų, kurie turėjo tapti derybų ir pačios procedūros pagrindu. Jie buvo įtraukti į ES pirmininkaujančios šalies parengtą ir 2005 m. lapkričio mėn. ministrams pateiktą dokumentą⁽¹¹⁾ ir skamba taip:

- Europos mokėjimo įsakymo procedūra pirmiausia turėtų būti raštiška, žr. 5.1 straipsnį ir 14 konstatuojamąją dalį;
- turi būti rengiamas žodinis bylos nagrinėjimas, jei teismas nusprendžia, kad tai būtina;

- Procedūros spartumo ir veiksmingumo užtikrinimo tikslas turi būti įgyvendinamas laikantis specialių terminų, taikomų įvairiais procedūros etapais;
- turi būti skatinamas modernių ryšio technologijų naudojimas siekiant palengvinti bylos nagrinėjimą ir įrodymų rinkimą, žr. 8 ir 9.1 straipsnius;
- teisinis atstovavimas neturėtų būti privalomas, žr. 10 straipsnį;
- teismas turėtų užtikrinti, kad visos iš pralaimėjusios šalies priteistinos išlaidos būtų proporcingos ieškinio dydžiui, žr. 16 straipsnį.

Remiantis reglamento tekstu, ankstesnėje pastraipoje minėti principai buvo iš tikrųjų priimti ir yra svarbus procedūros pagrindas.

⁽¹¹⁾ 2005 m. lapkričio 29 d. Pirmininkaujančiosios šalies pranešimas Tarybai Nr. 15054/05; JUSTCIV 221/CODEC 1107.

1.4.3. ES civilinio proceso kaita

1.4.3.1. Egzekvatūros panaikinimas⁽¹²⁾

Pačioje derybų dėl ieškinių dėl mažų sumų reglamento pradžioje buvo susitarta dar dėl vieno principo, t. y., kad nebūtų taikomos laikinosios priemonės, kuriomis pripažįstamas ir vykdomas taikant procedūrą valstybėje narėje priimtas sprendimas, kai jis turi būti vykdomas kitoje valstybėje narėje, siekiant užtikrinti tikslą sudaryti sąlygas patenkinti bet kokį ieškinį ir išvengti tarpinio teismo proceso. Šis žingsnis – esminis ES civilinio proceso raidos pokytis civilinio teisingumo srityje. Išsamiau šis klausimas aptariamas šių gairių 2.4.1.2 ir 8.1.1 punktuose.

1.4.3.2. Ieškiniai dėl nedidelių sumų, atsižvelgiant į Europos vykdomąjį raštą ir Europos mokėjimo įsakymą⁽¹³⁾

Ieškinių dėl mažų sumų reglamentas priimtas po kitų dviejų reglamentų, kuriais panaikintos laikinosios priemonės, būtent po reglamento dėl Europos mokėjimo įsakymo⁽¹⁴⁾, kuriuo pirmąsyk nustatyta tikra Europos civilinio proceso procedūra, po kurio priimtas reglamentas dėl Europos vykdomojo rašto⁽¹⁵⁾. Europos vykdomojo rašto ir Europos mokėjimo įsakymo atveju egzekvatūros panaikinimas įmanomas, jeigu paisoma tam tikrų garantijų, susijusių su procedūrų taikymu teisme, priimančiame sprendimą vadovaujantis šiais teisės aktais. Atitinkama institucija jas turi patvirtinti nustatytos formos sertifikatu.

⁽¹²⁾ Žr. 20.1 straipsnį ir 30 konstatuojamąją dalį.

⁽¹³⁾ Taip pat žr. gairių 3 konstatuojamąją dalį ir 2.4.3 punktą.

⁽¹⁴⁾ Reglamentas (EB) Nr. 1896/2006.

⁽¹⁵⁾ Reglamentas (EB) Nr. 805/2004.

1.4.3.3. *Abipusio pripažinimo principas*

Visų trijų reglamentų taikymo sritys skiriasi, tačiau drauge jie reiškia, kad gerokai išsaugo abipusio pripažinimo principo, kurio pagrindinis tikslas yra supaprastinti ir paspartinti kreditorių teisių pripažinimą ir įgyvendinimą kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse, praktinio pritaikymo civilinių bylų sprendimuose galimybės. Šiuo požiūriu reglamentais siekiama sukurti tikrą teisingumo erdvę Europos Sąjungoje, joje skelbti priimtus sprendimus ir taip įgyvendinti bendrąją rinką.

ANTRAS SKYRIUS

Reglamento taikymo sritis

2.1. Reglamento taikymo sritis. Materialinė taikymo sritis

Reglamentu nustatyti du materialinės ESCP taikymo srities dalykai, būtent taikant procedūrą galimų ieškinių ribiniai dydžiai ir pačių ieškinių *ratione materiae*. Iš esmės į šią taikymo sritį patenka ieškiniai, kurių *ratione materiae* įtraukta į bendrą civilinių ir komercinių bylų aprašymą, tačiau taikomi įvairūs ribojimai ir išimtys. Sąvoką „civilinis ir komercinis“ Europos Teisingumo Teismas yra plačiai išaiškinęs.

2.1.1. Europos ieškinių dėl mažų sumų ribiniai dydžiai

2.1.1.1. Viršutinė riba

Skirtingai nei pagal EEO ir EOP, pagal ESCP ieškinių dydžiui šiuo metu taikoma 2 000 EUR viršutinė riba, todėl didesniems nei ši suma ieškiniams procedūra netaikoma. Tai, kad taikant tokias procedūras naudojama viršutinė riba, nėra neįprasta, ir ši praktika paplitusi daugelyje valstybių narių, tačiau ribų dydžiai skirtingose šalyse gerokai skiriasi, o kartais jie skiriasi net šalies viduje, kaip, pvz., JK atveju.

2.1.1.2. Vertinimo pagrindas

Svarbu išsiaiškinti pagrindą, kuriuo remiantis taikant reglamentą nustatomas ieškinio dydis, o tai yra nurodyta 2.1 straipsnyje. Pirmiausia vertinant atsižvelgiama į ieškinio pateikimo teismui, kurio jurisdikcijai jis priklauso, datą. Tuomet ieškinio dydis apskaičiuojamas atmetant visas su pagrindine ieškinio suma susijusias reikalaujamas sumokėti palūkanas ir bet kokias išlaidas, kurios gali būti įtrauktos į ieškinio sumą. Ši išimtis nebūtų taikoma pagrindinei ieškinio sumai, pvz., susijusiai tik su palūkanų sumokėjimu už jau sumokėtą skolą⁽¹⁶⁾.

2.1.2. *Ratione materiae*. Piniginis ir nepiniginis aspektas

Skirtingai nei pagal Europos mokėjimo įsakymo procedūrą, kuri taikoma tik piniginiams reikalavimams, ESCP gali būti taikoma nepiniginiams reikalavimams ir tai yra numatyta 7 dalyje pateiktoje ieškinio formoje, kuri pildoma pagal 3.2 punktą. Pateikdamas nepiniginį reikalavimą ieškovas gali, pvz., reikalauti nustatyti draudimą, kad nebūtų daromas teisės pažeidimas, kaip antai nuosavybės savininko teisės pažeidimas arba žala turtui, arba siekti užtikrinti prievolės atlikimą, pvz., pristatyti prekes arba įvykdyti kitas sutarties sąlygas. Jeigu reikalavimas nėra piniginis, jis turi būti išreikštas verte, kuri neviršija ESCP ribinio dydžio.

⁽¹⁶⁾ Žr. 4.5 punktą, kuriame aprašomi priešieškinio dydžio aspektai, svarbūs nustatant, ar ieškinys patenka į taikymo sritį.

2.1.3. *Ratione materiae*. Neįtraukti dalykai

2.1.3.1. Bendrosios išimtys

Reglamente į materialinę ESCP taikymo sritį specialiai neįtraukti tam tikri dalykai, kurie kitais atvejais gali būti laikomi patenkančiais į civilinių ir komercinių bylų sąvokos taikymo sritį. Šiems dalykams priskiriamos įplaukos, muitai ir administraciniai klausimai, taip pat valstybės atsakomybė už veiksmus ar neveikimą vykdant valdžios įgaliojimus (*acta iure imperii*). Jeigu ieškinys susijęs su tokiais išimtiniais dalykais, tokį ieškinį gavęs teismas jį paprastai atmes, motyvuodamas, kad ieškinys nepatenka į ESCP taikymo sritį.

2.1.3.2. Specialios išimtys pagal 2.2 straipsnį

Be to, reglamente nustatyta, kad jis netaikomas tam tikriems kitiems konkretiems dalykams, kurie nepatenka į civilinių ir komercinių bylų sąvokos taikymo sritį. Šios 2.2 straipsnyje išvardijamos išimtys yra nurodytos toliau pateikiamoje lentelėje; jos nėra visiškai tapačios EEO ir EOP reglamentuose nustatytoms išimtims ir jų yra daugiau.

- a) fizinių asmenų statusas arba teisnumas ir veiksnumas;
- b) turinės teisės, atsirandančios iš santuokinių ryšių, išlaikymo prievolių, testamentų ir paveldėjimo;
- c) bankrotas, nemokių bendrovių arba kitų juridinių asmenų likvidavimo procesas, teisminės priemonės, kompromisiniai susitarimai ir panašios bylos;
- d) socialinis draudimas;
- e) arbitražas;
- f) darbo teisė;
- g) nekilnojamojo turto nuoma, išskyrus bylas dėl piniginių reikalavimų; arba
- h) privataus gyvenimo ir asmeninių teisių pažeidimai, įskaitant šmeižtą.

2.1.4. *Ratione materiae*. Įtraukti dalykai

2.1.4.1. Civilinės ir komercinės bylos. Bendrieji klausimai

Ratione materiae, patenkanti į materialinę ESCP taikymo sritį, iš esmės yra susijusi su tuo, kas laikoma *civilinėmis ir komercinėmis bylomis*. Kaip nurodyta 2.1 straipsnyje, taikant reglamentą šios sąvokos prasmė nepriklauso nei nuo bylą nagrinėjančio teismo, nei nuo valstybės narės teisės. Be to, sąvoka turi būti laikoma suderinta su kituose ES teisės aktuose, įskaitant reglamentą „Briuselis I“ ir EEO bei EOP reglamentus, atskirai aiškinamomis sąvokomis.

2.1.4.2. Civilinių ir komercinių bylų sąvoka

Šios sąvokos apibrėžtis reglamente nepateikta, tačiau visuotinai pripažįstama, kad civilinės bylos ir viešosios teisės klausimai yra atskiri dalykai, o Europos Teisingumo Teismas yra paskelbęs ne vieną sprendimą, kuriame apibrėžia šių skirtumų dydį ir poveikį taikant įvairius teisės aktus. Nepaisant šio atskyrimo, ETT yra nusprendęs, kad yra tam tikrų viešosios teisės klausimų, kurie vis dėlto turėtų patekti į civilinių ir komercinių bylų sąvokos taikymo sritį. Tai iš dalies priklauso nuo sprendimų, kuriuos ETT yra priėmęs aiškindamas kitus teisės aktus, būtent Briuselio konvenciją ir ją pakeitusį reglamentą „Briuselis I“. Išsami informacija apie šiuos sprendimus pateikiama 2.1.5 punkte.

2.1.5. Civilinės ir komercinės bylos (ESTT aiškinimas)

2.1.5.1. Savarankiška sąvoka

Ne vieną kartą Europos Teisingumo Teismas yra pareiškęs, kad sąvokos „civilinės ir komercinės bylos“ negalima aiškinti remiantis tik viena teisės sistema, jei siekiama užtikrinti lygiavertį ir vienodą atitinkamais teisės aktais nustatytų teisių ir pareigų taikymą; tai turi būti savarankiška sąvoka, pagrįsta susijusių ES teisės aktų tikslais bei sistema ir bendraisiais principais, nustatytais visuma nacionalinės teisės sistemų normų. Teismas konstatavo, kad sprendžiant, ar ginčas yra civilinio ir komercinio pobūdžio, paprastai svarbūs du elementai:

- ginčo *ratione materiae* ir jo pagrindas bei pobūdis, taip pat
- ginčo šalys ir jų tarpusavio ryšys.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismo pozicija šiuo klausimu pateikta sprendžiant bylą *Apostolides prieš Orams*⁽¹⁷⁾; apibendrinta teismo pozicija skamba taip:

„Šiuo klausimu būtina priminti, kad valstybėms narėms ir asmenims taikomu Reglamentu Nr. 44/2001 nustatytos teisės ir pareigos yra lygiavertės ir vienodos, o sąvoka „civilinės ir komercinės bylos“ neturėtų būti aiškinama kaip paprasta nuoroda į vienos ar kitos susijusios valstybės vidaus teisę. Ta sąvoka turi būti laikoma savarankiška ir ją reikia aiškinti pirmiausia atsižvelgiant į reglamento tikslus ir sistemą, antra – į bendrošius principus, nustatytus visuma nacionalinės teisės sistemų normų. Atskiras sąvokos „civilinės ir komercinės bylos“ aiškinimas, remiantis teisinius santykius tarp ginčo šalių ar jo objektą apibūdinančiomis aplinkybėmis, reikštų nepriskirti tam tikrų ieškinių ar teismo sprendimų Reglamento Nr. 44/2001 taikymo sričiai.“

⁽¹⁷⁾ (C-420/07 [2009], Rink. I-3571), ypač 41 ir 42 punktai, kuriuose pateikta nuoroda *inter alia* į bylą *LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG prieš Eurocontrol* (C-29/76 [1976], Rink. 1541) ir vėlesnę bylą *Lechoritou prieš Dimisiotis Ormospandikis Dimokratias tis Germanias* (C-292/05 [2007], Rink. I-1519).

2.1.5.2. Ginčai, kurių viena iš šalių yra valdžios institucija

Kalbėdamas apie ginčus, kurių bent viena iš šalių yra valdžios institucija, Teisingumo Teismas pabrėžė, kad byla nėra civilinė ar komercinė, jei joje sprendžiamas valdžios institucijos ir privataus asmens ginčas dėl tos institucijos veiksmų vykdančios viešuosius įgaliojimus. Todėl tokius ginčus, vadinamuosius *acta iure imperii*, kurie bet kuriuo atveju neįeina į Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūros reglamento sąvoką „civilinės ir komercinės bylos“, Teismas atskyrė nuo *acta iure gestionis*, kurie paprastai yra į tos sąvokos taikymo sritį patenkantys komerciniai valstybės ginčai. ESTT šiuo klausimu savo nuomonę išsakė *Apostolides* byloje ⁽¹⁸⁾:

„<...> Teismas nusprendė, kad nors tam tikri ginčai tarp viešosios institucijos ir privatinės teisės subjekto gali patekti į minėtos sąvokos taikymo sritį, kai viešoji institucija vykdo viešosios valdžios funkcijas, yra kitaip<...> Iš tiesų, kai viena iš ginčo šalių turi viešosios valdžios galias atlikdama funkcijas, kurių neapima santykiams tarp privačių asmenų taikomos taisyklės, toks ginčas nepriskiriamas prie „civilinių ir komercinių bylų <...>“

2.1.5.3. ESTT bylos, kurių pagrindu nustatomi skirtumai

Praktiškai sunku atskirti bylas, kurios neįeina į sąvokos „civilinės ir komercinės bylos“ taikymo sritį, nuo tų, kurios įeina. ESTT atkreipė į tai dėmesį nagrinėdamas ne vieną konkrečią bylą, kurių pavyzdžiai pateikiami lentelėje tolesniame puslapyje.

⁽¹⁸⁾ Žr. 17 išnašą.

Kai kurios ESTT bylos, kurių pagrindu nustatomi skirtumai

Ginčai, kuriuos ESTT priskyrė prie civilinių ir komercinių:

Sonntag prieš Waidmann (byla C-172/91, Rink. 1993, I-1963): ieškinyš dėl kompensacijos už žalą asmeniui, atsiradusią dėl nusikalstamos veikos, iš esmės yra civilinis. Tačiau toks ginčas nepatenka į „civilinių ar komercinių bylų“ sąvokos taikymo sritį, kai žalą padaręs asmuo turi būti laikomas valdžios institucija, vykdžiusia viešuosius įgaliojimus (minėtu atveju mokinius prižiūrėjęs mokytojas nebuvo laikomas vykdžiusiu viešuosius įgaliojimus).

Verein für Konsumenten information prieš Karl Heinz Henkel (byla C-167/00, Rink. 2002, I-8111): ieškinyš, kurį vartotojų apsaugos organizacija pateikė kaip prevencinį ieškinį, siekdama prekiautojui neleisti nustatyti nesažiningų sutarties su privačiais asmenimis sąlygų.

Gemeente Steenbergen prieš Baten (byla C-271/00, Rink. 2002, I-10489): ieškinyš, pateiktas pasinaudojant teise į žalos atlyginimą, kuriuo valdžios institucija iš privatinės teisės subjekto siekia prisiteisti sumą, kurią minėta institucija yra sumokėjusi kaip socialinę išmoką su tuo asmeniu išsiskyrusiai antrajai pusei ir jų vaikui, su sąlyga, kad su tuo ginču susijusiam pagrindui ir išsamioms taisyklėms taikomos įprastinės teisės taisyklės, susijusios su išlaikymo prievole. Tačiau kai ieškinyš, pateiktas pasinaudojant teise į žalos atlyginimą, yra

grindžiamas nuostatomis, kuriomis valdžios institucijai įstatymų leidėjas suteikė atskirą prerogatyvą, toks ieškinyš negali būti laikomas priskiriamu civilinėms byloms.

Préservatrice foncière TIARD prieš Nyderlandus (byla C-266/01, Rink. 2003, I-4867): ieškinyš, kuriuo valstybė reikalauja, kad privatinės teisės subjektas vykdytų privatinės teisės sutartį dėl garantijos, sudarytą tam, kad trečiasis asmuo galėtų pateikti tos valstybės reikalaujamą ir apibrėžtą garantiją, jei kreditoriaus ir garantijos teisinis santykis pagal garantijos sutartį nėra susijęs su valstybės įgaliojimu, kurių nenumato santykius tarp privačių asmenų reglamentuojančios normos, vykdymu.

Frahuil prieš Assitalia (byla C-265/02, Rink. 2004, I-1543): jei ieškinį teisinės subrogacijos būdu prieš importuotoją, kuris turėjo sumokėti muitus, pareiškia garantijos davėjas, kuris tuos mokesčius sumokėjo muitinei vykdydamas garantinį susitarimą, kuriuo jis įsipareigojo muitinei garantuoti, kad atitinkamus muitus sumokės ekspeditorius, kuriam pagrindinis skolininkas iš pradžių pavedė sumokėti skolą, toks ieškinyš turi būti laikomas patenkančiu į „civilinių ir komercinių bylų“ sąvoką.

Byla prieš *Apostolides* (žr. pirmiau): ginčas dėl mokėjimo įsakymo pripažinimo ir vykdymo užtikrinimo dėl neteisėtai užvaldžius sklypą patirtos žalos atlyginimo, sklypo buvusios būklės atkūrimo

ir grąžinimo bei bet kokios neteisėtos veiklos jame nutraukimo, kai pagrindinėje byloje nagrinėjamas tarp privačių asmenų kilęs ginčas, o ieškinyis pateiktas ne dėl veiksmų ar tvarkos, susijusių su vienos iš bylos šalių vykdomais viešaisiais įgaliojimais, o su privačių asmenų atliktais veiksmais.

Realchemie Nederland BV prieš Bayer CropScience AG (byla 406/09 [2011]): ginčas dėl mokėjimo įsakymo pripažinimo ir vykdymo užtikrinimo dėl nuobaudos, siekiant užtikrinti, kad būtų vykdomas sprendimas, paskelbtas civilinėje ir komercinėje byloje, būtent dėl ribotos atsakomybės bendrovei priklausančių intelektualinės nuosavybės teisių pažeidimo.

Ginčai, kuriuos ESTT nepriskyrė prie civilinių ir komercinių:

LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG prieš Eurocontrol (žr. pirmiau): tarptautine sutartimi įsteigtos viešosios institucijos ieškinyis, kuriuo iš privačios šalies siekiama išieškoti mokesčių už jos įrangos naudojimą ir paslaugas, kai toks naudojimas yra privalomas, o mokesčiai nustatyti vienašališkai.

Nyderlandai prieš Rüffer (C-814/79, Rink. 1980, 3807): valdžios institucijos, atsakingos už viešųjų vandens kelių politiką, ieškinyis, susijęs su jos vykdomais viešaisiais įgaliojimais ir pateiktas prieš laivo savininką siekiant išieškoti išlaidas, patirtas likviduojant susidūrimo tuose vandenyse padarinius.

Lechoritou prieš Dimosiotis Omospondikis Dimokratias tis Germanias,⁽¹⁹⁾ (žr. pirmiau): karo metu kariuomenės pajėgų surengtų žudynių metu žuvusių ir išgyvenusių asmenų atstovų ieškinyis susijusiai valstybei dėl kompensacijos.

⁽¹⁹⁾ Minėta 17 išnašoje.

2.2. Reglamento taikymo sritis. Geografinė taikymo sritis

2.2.1. Bendroji geografinė taikymo sritis

ESCP reglamentas taikomas visose ES valstybėse narėse, išskyrus Daniją.

2.2.2. Tarpvalstybinio pobūdžio bylos. Bendrieji klausimai

ESCP taikoma tik bylose, apibrėžiamose kaip „tarpvalstybinės“, t. y. bylose, kuriose bent vienos šalies nuolatinė gyvenamoji vieta arba įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje negu teismas, kuriam pateiktas ieškinys; apibrėžtis pateikta 3.1 straipsnyje. 3.3 straipsnyje nustatyta, kad pagrindiniu veiksniu, į kurį atsižvelgiant sprendžiama, ar ieškinys yra tarpvalstybinė byla, laikoma data, kada ieškinio formą gauna kompetentingas teismas. Primintina, kad faktinis šios sąlygos pagrindas turi būti nurodomas ieškinio A formos 5 skirsnyje.

2.2.2.1. Ieškovai iš ES nepriklausančių šalių

Atsižvelgiant į apibrėžtį „tarpvalstybinis“ ir reglamento „Briuselis I“ jurisdikcijos nuostatų poveikį, ieškovas, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta ar įprasta gyvenamoji vieta yra ne ES valstybėje narėje, tam tikromis aplinkybėmis atsakovui, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta ar įprasta gyvenamoji vieta yra ES, gali taikyti ESCP. Šia galimybe būtų galima pasinaudoti tuo atveju, jeigu atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta arba įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje negu kompetentingo teismo, nes tada ši šalis nėra toje pačioje valstybėje kaip teismas, kadangi šiuo atveju taikomos 3.1 straipsnyje nustatytos sąlygos.

2.2.2.2. Atsakovai iš ES nepriklausančių šalių

Ieškovas, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta arba įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje ES valstybėje narėje negu kompetentingas teismas, taip pat gali turėti teisę, taikydamas ESCP procedūrą, pateikti ieškinį atsakovui, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta arba įprastinė gyvenamoji vieta yra už ES ribų. Pagrindas, kuriuo remdamasis ES teismas galėtų pripažinti jurisdikciją šiam tikslui, bus apibrėžiamas atitinkamame ES teisės akte, pvz., reglamente „Briuselis I“.

2.3. Taikymas. Laikas

ESCP reglamentas visose ES valstybėse narėse, išskyrus Daniją, taikomas nuo 2009 m. sausio 1 d. Tačiau taikant procedūrą ieškinį galima pateikti net tuo atveju, jeigu procedūra pradėta taikyti iki minėtos datos ir jeigu prievolė, kuria grindžiamas ieškinys, nėra susieta su apribojimo laikotarpiu arba jeigu bet koks ieškiniai taikomas apribojimo laikotarpis nėra pasibaigęs atsižvelgiant į atitinkamą taikomą teisę.

2.4. Santykis su kitais ES teisės aktais

2.4.1. Reglamentas „Bruselis I“⁽²⁰⁾

2.4.1.1. Jurisdikcijos nustatymo taisyklės

ESCP reglamente jurisdikcijos atžvilgiu nenustatytos jokios taikytinos taisyklės, todėl siekiant apibrėžti skirtingų ES valstybių narių ir ne ES valstybių teismų kompetenciją turi būti taikomos į reglamentą

⁽²⁰⁾ Žr. 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentą Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo („Bruselis I“), OL L 12, 2001 1 16, p. 1. Šis reglamentas turi būti persvarstomas atsižvelgiant į Europos Komisijos pasiūlymą, tačiau pasiūlymo kol kas nėra patvirtinusi Taryba ir Europos Parlamentas. [DN Ši išnaša atėjus tinkamam laikui turi būti persvarstyta atsižvelgiant į derybas dėl „Bruselis I“ naujos redakcijos].

„Bruselis I“ įtrauktos taisyklės. Išsamus šių klausimų paaiškinimas taikant ESCP pateikiamas toliau 3.1.1 skirsnyje, skyriuje, kuriame aptariama procedūros taikymo pradžia.

2.4.1.2. Sprendimų pripažinimas ir vykdymas

Viena iš svarbiausių ESCP ypatybių yra egzekvatūros panaikinimas⁽²¹⁾, t. y. taikant procedūrą priimtas sprendimas pripažįstamas ir jis gali būti įgyvendinamas kitoje ES valstybėje narėje taip, kad asmuo, kurio teisę yra patvirtinęs teismas, neturi gauti teismo sprendimo skelbimo vykdytinu, kaip reikalaujama pagal reglamente „Bruselis I“ nustatytas pripažinimo ir vykdymo užtikrinimo taisykles. Reglamente nustatyta atskiroji vykdymo užtikrinimo procedūra ir ji apibūdinama toliau šio vadovo 8.2 skirsnyje, tame skyriuje, kuriame aptariamas šis klausimas. Pabrėžtina, kad reglamento „Bruselis I“ nuostatomis dėl pripažinimo ir vykdymo užtikrinimo ir toliau galima naudotis siekiant įgyvendinti taikant ESCP priimtą sprendimą, ir naudotiną procedūrą gali pasirinkti asmuo, kurio teisę yra pripažinęs teismas.

⁽²¹⁾ Šiuo tikslu „egzekvatūros panaikinimas“ reiškia reglamente „Bruselis I“ nustatytų tarpinių priemonių netaikymą, būtent būtinybę pateikti paraišką dėl teismo sprendimo skelbimo vykdytinu. Priėmus Reglamentą 1215/2012 („naujasis reglamentas „Bruselis I“) nuo 2015 m. sausio 10 d. egzekvatūros procedūras nebūtų galima taikyti tų sprendimų, kuriems galioja taikymo sritis, atžvilgiu.

2.4.2. Dokumentų įteikimo⁽²²⁾ ir įrodymų rinkimo reglamentai

Kiekvienas iš šių reglamentų neatsiejamas nuo ESCP taikymo, nes jie apskritai taikomi civilinėse bylose, jeigu dokumentai turi būti perduodami iš vienos ES valstybės narės į kitą ir įrodymai iš vienos ES valstybės narės persiunčiami į kitą valstybę narę. Tačiau į reglamentą įtrauktos tam tikros dokumentų įteikimo ir įrodymų rinkimo nuostatos, kurios turi viršenybę kitų teisės aktų bendrųjų nuostatų atžvilgiu. Į jį taip pat įtrauktos pagal EVR reglamentą, kurio nuostatos taip pat turi viršenybę dokumentų įteikimo reglamento taisyklių atžvilgiu tiek, kiek jos skiriasi, parengtų dokumentų įteikimo kai kurios nuostatos.

2.4.3. Europos vykdomojo rašto ir Europos mokėjimo įsakymų reglamentai

2.4.3.1. Panašumai į ESCP ir skirtumai

Tam tikrais atžvilgiais šiuo du reglamentus galima gretinti su ESCP, nes jiems būdingos tam tikros esminės ypatybės, pvz., supaprastintos pripažinimo ir vykdymo užtikrinimo taisyklės, kai šiuo tikslu panaikinama egzekvatūra, bei užtikrinamas priimtų sprendimų ir taikant tam

tikras procedūras išduotų pažymėjimų persvarstymas, jeigu nebuvo laikytasi tam tikrų būtinų standartų. Šiuo tikslu, išskyrus ankstesnėje pastraipoje aptartus įteikimo klausimus, ESCP reglamentas iš EEO reglamento „perima“ tam tikras pačiai ESCP taikomų sprendimų persvarstymo taisykles.

Kita bendra šių trijų reglamentų ypatybė – juos taikant diegiamas sprendimų civilinėse bylose abipusio pripažinimo principas. Pagrindinis jų taikymo tikslas – supaprastinti ir pagreitinti tarpvalstybinį kreditorių teisių Europos Sąjungoje pripažinimą ir jų užtikrinimo vykdymą. Šiuo atžvilgiu jie pasitarnauja kuriant tikrąją teisingumo erdvę Europos Sąjungoje ir įgyvendinant bendrąją rinką. Kiekvieno iš šių reglamentų taikymo sritis yra skirtinga – ne kiekvienas iš jų įmanoma taikyti kiekvienoje tarpvalstybinėje civilinėje byloje.

Be to, nors šie trys reglamentai ganėtinai panašūs, tačiau tarp jų yra vienas labai svarbus skirtumas. ESCP, priešingai nei EEO ir EOP, taikoma ir toms nagrinėjamos byloms, kuriose dalyvauja atsakovas, ir tokioms byloms, kuriose atsakovas nedalyvauja. Todėl privaloma, kad galimas ieškovas pradžioje nuspręstų, kurią procedūrą būtų geriausia taikyti, ir šis sprendimas visų pirma priklausytų nuo kiekvienos bylos konkrečių aplinkybių, ypač nuo to, ar tikėtina, kad ieškinyis būsiąs ginčijamas ar ne, bei nuo atitinkamo ieškinio dydžio.

⁽²²⁾ Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse (OL L 324, 2007 12 10, p. 79) ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1206/2001 dėl valstybių narių teismų tarpusavio bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose (OL L 174, 2001 6 27, p. 1).

2.4.3.2. Europos vykdomojo rašto, Europos mokėjimo įsakymo ir ESCP naudojimo palyginimas

EEO galima taikyti tik tuo atveju, jeigu sprendimo vykdymą būtina užtikrinti nagrinėjamoje byloje nedalyvaujant atsakovui, kai teismas yra priėmęs sprendimą arba kai įpareigojimas nustatomas kaip autentiškas dokumentas, kurio vykdymas turi būti užtikrinamas kilmės valstybėje narėje. Kas šiuo atveju yra atsakovui nedalyvaujant nagrinėjama byla, apibrėžiama EEO reglamente; iš esmės atsakovui nedalyvaujant nagrinėjama byla yra tokia byla, kai neužtikrinama gynyba, ir sprendimas priimamas nedalyvaujant atsakovui arba už akių arba jeigu gynyba byloje užtikrinama iš pradžių, tačiau vėliau jos atsisakoma.

EOP procedūra yra ypač paranki ieškovui, kad jis galėtų pateikti ieškinį, kai ieškinys nėra ginčijamas; ieškovas prašymą įteikia teismui, kuris, jeigu priima prašymą, paskelbia sprendimą ir įteikia jį atsakovui, kuris tada gali pateikti protestą, tačiau pagal EOP toliau negali būti imamas jokių procesinių veiksmų, nes jeigu atsakovas tiesiog atsisako pripažinti sprendimą, tada bylai nebetaikomos EOP nuostatos ir jai imamos taikyti įprastos civilinių bylų teisenos taisyklės; jeigu atsakovas pripažįsta sprendimą, kai jis įteikiamas, ieškovas gali imtis tokių vykdymą užtikrinančių priemonių, kurios gali būti reikalingos siekiant užtikrinti

mokėjimą. Ši procedūra ypač naudinga ieškovams, kurie turi kelti daug ieškinių, pvz., tiekiant energiją, ir imantis kitokio verslo, kai ieškinius būtina įteikti už paslaugas nemokantiems vartotojams.

Nors EEO ir EOP taikymo sritis panaši, šie reglamentai skiriasi, t. y. EEO reglamente nustatoma, kad nacionalinės procedūros rezultatas yra pakankama vykdymo užtikrinimo priemonė kitoje valstybėje narėje, o EOP yra atskiroji ES procedūra, kuri panašiai taikoma visose valstybėse narėse. Kreditorius turi nuspręsti, kuri procedūra naudotina siekiant užtikrinti ieškinio, kuris bus ginčijamas ar galimai bus ginčijamas, vykdymą. EOP visų pirma naudinga kreditoriui, ketinančiam ir toliau kelti ieškinius keliuose valstybėse narėse, nes šiuo atveju jis turi perprasti tik vieną procedūrą, o ne skirtingas nacionalines kiekvienos atitinkamos valstybės narės procedūras.

ESCP būtina atskirti nuo minėtų dviejų procedūrų, nes ją galima taikyti ir tose bylose, kuriose dalyvauja atsakovas, ir jam nedalyvaujant nagrinėjamose bylose, jeigu ieškinio dydis neviršija 2 000 EUR; todėl procedūrą galima taikyti tarpvalstybinėse bylose, jeigu toks ieškinys yra užginčijamas. Jeigu ieškovas laiko, kad nėra gynybos priemonių, pirmenybė gali būti teikiama pasirinkčiai taikyti EOP, ir ji būtų vienintelė atskira specialioji ES procedūra, naudotina didesnės negu 2 000 EUR vertės tarpvalstybiniam ieškiniams.

2.4.4. Kiti ES teisės aktai

Atkreiptinas dėmesys, kad yra įvairių ES teisės aktų, kurie taikomi pagal ESCP pateiktiems ieškiniams, atsižvelgiant į reglamento materialinę taikymo sritį. Dviem pavyzdžiais laikytini reglamentai „Roma I“ ir „Roma II“, susiję su sutartinio ar nesutartinio pobūdžio klausimams taikoma teise. Atsižvelgiant į viename iš šių reglamentų nustatytas taisykles nustatoma, kuris įstatymas taikytinas pagal ESCP pateikus ieškinį, palyginti su ieškiniu, įteiktu pagal bet kokią kitą procedūrą.

Nagrinėjant pagal ESCP pateiktus ieškinius taip pat būtina atkreipti dėmesį, kad atsižvelgiant į konkretų ieškinio pobūdį gali būti įmanoma naudotis kitais ES teisės aktais, kuriuos galima taikyti tam tikro ieškinio atveju. Pvz., ieškinio taikymo sritį galima apibrėžti remiantis ES vartotojų apsaugos teisės aktais, taigi šiuo atveju jų nuostatos gali būti susijusios su ieškinio šalių teisėmis ir įpareigojimais, jeigu ieškinyje užginčijamas.

2.5. Ryšys su nacionaline teise

2.5.1. Nacionalinė proceso teisė

Nacionalinė teisė su ESCP susijusi dviem būdais. Pirma, vertinant pačią procedūrą, reglamente aiškiai nustatoma, kad, išskyrus tuos atvejus, kaip nustatyta reglamente, ESCP turi būti reglamentuojama pagal tos valstybės narės, kurioje procedūra taikoma, proceso teisę. Kitoje reglamento vietoje numatyta speciali nuostata, pagal kurią nacionalinė teisė taikoma tam tikruose konkrečiuose procedūros etapuose; šių etapų pavyzdžiais laikytina tai, ar numatyta arba nenumatyta galimybė pagal ESCP įteikti skundą dėl sprendimo, ir ar priešieškinio dydis viršija Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūroje nustatytą dydį⁽²³⁾. Antra, nacionalinė proceso teisė taip pat turi būti taikoma atsižvelgiant į reglamento 7 konstatuojamojoje dalyje nustatytus tikslus. Atkreiptinas dėmesys, kad nacionalinė proceso teisė neturi būti taikoma pažeidžiant ESCP nuostatas, tačiau ji taip pat turėtų būti taikoma taip, kad būtų skatinama siekti ESCP iškeltų tikslų.

⁽²³⁾ Žr. 9.2 skirsnį, kuriame išvardijama apie nacionalinę proceso teisę ESCP tikslais pateiktina informacija.

2.5.2. Nacionalinė materialinė teisė

Nepaisant šios bendrosios procesinės padėties labiausiai tikėtina, kad nacionalinė materialinė teisė turi būti taikoma kiekvieno ieškinio dalykui. Tačiau taikoma teisė gali būti ne valstybės narės, kurios teismas priima ieškinį, teisė atsižvelgiant į tai, kokia teisė turi būti taikoma pagal atitinkamas galiojančių teisės aktų taisykles.

TREČIAS SKYRIUS

Proceso inicijavimas

3.1. Ieškinį priimti kompetentingas (-i) teismas (-ai)

Pagal reglamento 11 straipsnį valstybės narės įpareigotos užtikrinti, kad užpildant formas šalys galėtų gauti praktinę pagalbą, kuri turėtų būti teikiama visose valstybėse narėse, t. y. pildant prašymo formą ir visas kitas formas.

3.1.1. Ieškovas ieškinio formoje turi nurodyti jurisdikcijos nustatymo pagrindą

Taisyklės, pagal kurias nustatomas teismas, kuriam pagal ESCP turėtų būti pateikiamas ieškiny, turi būti susiieškomos ES ir nacionaliniu lygiu. Taikant ES jurisdikcijos taisykles paskirstoma valstybių narių teismų kompetencija ir pagal kiekvienos valstybės narės vietines nacionalines taisykles parenkama, kuriam teismui ar teismams turėtų būti įteikiamas ieškiny pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą. Šis klausimas svarbus ieškovams, nes pagal reglamento 4.1 straipsnį ieškinio forma turi būti įteikiama teismui, kurio jurisdikcijai priskirtinas ieškiny ir kuris kompetentingas nagrinėti ieškinį. Todėl ieškovas turi užpildyti ieškinio formos 4 dalį, jeigu jis nori nurodyti jurisdikcijos pasirinkimo pagrindą; valstybėse narėse turi būti užtikrinama praktinė pagalba užpildant formas, nes pagal 11 straipsnį valstybės narės privalo pasirūpinti, kad šalims būtų padedama užpildyti ieškinio formas ir kitas formas.

3.1.2. Nustatant jurisdikciją taikomos ES taisyklės

Taikytinos taisyklės yra reglamente „Bruselis I“ nustatytos taisyklės. Vadinasi, siekiant nustatyti, kuriam teismui būtina įteikti ieškinį, pirmiausiai reikėtų atsižvelgti, kuri jurisdikcijos nustatymo taisyklė ar taisyklės yra taikomos ginčui, kuriuo grindžiamas ieškiny. Taikytina taisyklė ar taisyklės yra susijusios su kiekvienos padėties konkrečiais faktais; vienas iš pagrindinių skirtumų – nustatoma, ar ieškiny grindžiamas sutartyje nustatytu įsipareigojimu ar nesutartine prievole, pvz., prievole, atsiradusia dėl atsakovo kaltės ar aplaidumo, ieškovui sukėlusio nuostolių, sužalojimą ar žalą.

Siekiant pagrįstai nustatyti, kurio teismo ar teismų jurisdikcijai priklauso priimti bylą pagal ESCP, galimas ieškovas privalo turėti galimybę gauti informacijos apie valstybių narių nacionalines jurisdikcijos nustatymo taisykles. Daugelis valstybių narių yra sukūrusios svetaines, kuriose pateikiama minėta informacija. Be to, pagal reglamentą valstybės narės yra įpareigotos Europos Komisijai pateikti išsamią informaciją apie tai, kurie teismai kompetentingi nagrinėti bylą pagal ESCP ir, savo ruožtu, ši informacija turi būti prieinama visuomenei.

Taigi ši informacija visoje Europoje prieinama e. teisingumo portale, kuriuo naudojantis galima prisijungti prie Europos teismo atlaso svetainės; joje pateikiama informacija apie valstybių narių nacionalinę teisę⁽²⁴⁾.

3.1.2.1. Jurisdikcija, kai viena iš bylos šalių – vartotojas

Jeigu bylos susijusios su vartotojais, šiuo atžvilgiu taikomos reglamente „Briuselis I“ išdėstytos specialios jurisdikcijos nustatymo taisyklės. Vartotojas yra asmuo, kuris veikia ne verslo interesais. Labai svarbu žinoti, kurios taisyklės pagal reglamentą „Briuselis I“ taikomos, jeigu siekiama nustatyti jurisdikciją, taikomą vartotojo pateiktam ieškiniiui, pvz., prieš ūkio subjektą. Tam tikromis aplinkybėmis vartotojui gali būti suteikiama teisė įteikti teismui ieškinį tos valstybės narės, kurioje yra jo nuolatinė gyvenamoji vieta arba įprastinė gyvenamoji vieta, teismui ir kurio kompetencijai pagal vietines nacionalines taisykles priskiriama taikyti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą. Daugeliu atvejų šis teismas yra vartotojo gimtajame mieste. Ši aplinkybė taip pat svarbi kito tipo bylose, kurių šalis yra vartotojai, įskaitant ūkio subjekto įteiktą ieškinį vartotojui, pavienio „vartotojo“ ieškinį kitam vartotojui bei ūkio subjektų ieškinius vieni kitiems.

⁽²⁴⁾ Nuorodos į e. teisingumo portalą ir atlaso svetainę pateiktos šio vadovo gale.

3.1.2.2. Jurisdikcijos nustatymo taisyklės, kai viena iš šalių yra vartotojas, pagal reglamentą „Briuselis I“

Reglamento „Briuselis I“ 15–17 straipsniuose išdėstytos specialios taisyklės, taikomos nustatant vartojimo sutarčių jurisdikciją. Šios taisyklės nepakeičia kitų reglamente išdėstytų taisyklių, tačiau vartotojams suteikia papildomą galimybę pasirinkti, kur pateikti ieškinį.

Jeigu sutartis yra

- prekių pardavimo naudojantis dalinių įmokų kreditu;
- paskolos ar kita kredito, išmokamo dalimis; arba
- vartotojo sudaryta su ūkio subjektu, kuris vykdo komercinę veiklą ar šią veiklą valdo kitomis priemonėmis, pvz., naudodamas reklamą, toje valstybėje narėje, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta;

vartotojas gali įteikti ieškinį pagal sutartį

- valstybės narės, kurioje ūkio subjektas yra įsisteigęs, teismams; arba
- savo nuolatinės gyvenamosios vietos teismams;

o ūkio subjektas ieškinį pagal sutartį su vartotoju gali pateikti tik vartotojo nuolatinės gyvenamosios vietos teismams. Bet kuriuo atveju priešieškinį galima įteikti teismui, kuriame nagrinėjamas pagrindinis ieškinys.

Šių jurisdikcijos nuostatų neleidžiama keisti vartotojui susitariant su ūkio subjektu, nebent:

- sutartis sudaroma po ginčo, dėl kurio buvo pateiktas ieškinys;
- šioje sutartyje numatyta galimybė vartotojui pateikti ieškinį kitiems, nei nurodytieji pagal taisyklės, teismams; arba
- sutartį sudaro ūkio subjektas, įsisteigęs toje pačioje valstybėje narėje, kurioje yra vartotojo nuolatinė gyvenamoji vieta, ir sutartyje nurodoma tos valstybės narės teismų jurisdikcija bei sutartis atitinka tos valstybės teisę.

Pastabos:

1. Jeigu sutartį, kuria remiantis pateikiamas ieškinys, yra sudaręs vartotojas ir ūkio subjektas, kuris, nors ir nėra įsisteigęs toje pačioje valstybėje narėje kaip vartotojas, tačiau vienoje iš valstybių narių turi atstovybę, filialą ar buveinę, ir ginčas kyla dėl atstovybės, filialo ar buveinės veiklos, ūkio subjektas laikomas įsisteigusiu toje pačioje valstybėje narėje kaip ir vartotojas.
2. Specialios vartotojų taisyklės paprastai netaikomos vežimo sutartims; tačiau jos iš tikrųjų taikomos tuo atveju, jeigu sutartyje numatyta bendroji kaina ir numatyta kelionė bei nakvynė, pvz., jeigu siūlomi atostogų paketai.

3.1.3. Jurisdikcijai nustatyti taikomos vietos arba nacionalinės taisyklės

Ieškovui apsisprendus, kuri reglamento „Briuselis I“ taisyklė ar taisyklės yra taikomos, taigi kokie teismai kurioje valstybėje narėje būtų kompetentingi, siekiant nustatyti, kuriam teismui įteiktinas ieškinytis pagal ESCP, ieškovas taip pat turi atsižvelgti į valstybės narės, kurios teismai pagal ES taisyklės kompetentingi nustatyti, kuris teismas ar teismai gali būti kompetentingi pagal vietinius nacionalinius teisės aktus taikyti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, nacionalines taisykles. Padėtis kiekvienoje valstybėje narėje yra vis kitokia, nes minėti klausimai ES lygiu nėra reglamentuojami.

Tose valstybėse narėse, kuriose taikoma nacionalinė ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra ar panaši procedūra, tie patys teismai, kurie būtų kompetentingi nagrinėti bylas pagal nacionalinę tvarką, dažnai būna kompetentingi taikyti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą. Kitose valstybėse narėse galioja specialios taisyklės, taikomos siekiant nustatyti, kuriame teisme turėtų būti taikoma Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra, tačiau keliose valstybėse narėse galima rinktis tam tikras pasirinktus atsižvelgiant į ieškinių dalyką.

Sprendžiant šiuos klausimus būtina pateikti nuorodą į informacijos šaltinius apie valstybių narių nacionalines taisykles. Daugelis valstybių narių yra sukūrusios svetaines, kuriose pateikiama minėta informacija, o

pagal ESCP reglamentą valstybės narės yra įpareigosios šią informaciją pateikti Europos Komisijai, kuri, savo ruožtu, paskelbia šią informaciją.

Papildoma informacija pateikiama Europos e. teisingumo portale, kuriame prieiga prie šios informacijos užtikrinama naudojantis Europos teismo atlaso svetaine; joje išdėstoma atnaujinta informacija apie valstybių narių nacionalinę teisę⁽²⁵⁾.

3.2. Ieškinio formos naudojimas

Šiame vadove pirmiau jau nurodyta, kad taikant Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą turi būti siekiama užtikrinti, kad ji būtų rašytinė procedūra. Todėl procedūra pradedama taikyti naudojant reglamente nustatytą ieškinių formą (tai A forma, pateikta reglamento I priede). Pagal reglamento 4.5 straipsnį valstybės narės yra įpareigosios užtikrinti, kad visuose teismuose, kuriuose gali būti taikoma ESCP, būtų pakankamas kiekis ieškinių formų. Be to, pagal 11 straipsnį valstybės narės turi pasirūpinti, kad pildant formas šalims būtų teikiama pagalba. Nuoroda į ieškinių formos visomis oficialiosiomis ES kalbomis elektronines versijas pateikta šio vadovo gale. Į ieškinių formą įtrauktos išsamios gairės, kuriose išdėstoma, ką turi nurodyti ieškovas, ir privaloma nuosekliai vykdyti šiose gairėse pateikiamus reikalavimus. Du konkretūs dalykai turi būti paminėti atskirai, būtent paties ieškinių įvertinimas ir klausimas, kaip nustatyti su ieškiniu susijusias palūkanas.

⁽²⁵⁾ Nuorodos į e. teisingumo portalą ir atlaso svetainę pateiktos šio vadovo gale.

3.2.1. Ieškinio įvertinimas

3.2.1.1. Ieškinio pareiškimas

Vertinant ieškinio pagrindą ir ieškinio dydį būtina užpildyti A formos 8 dalį „Ieškinio informacija“, kurioje pateikiamas ieškinio turinys, ir nustatoma, ar ieškinyje iš tikrųjų atitinka ESCP procedūroje nustatytas finansines ribas. Vertinant pirmą klausimą, labai svarbu, kad kiekviena atskira ieškinio dalis ir jo pagrindas būtų nurodyti kiek įmanoma aiškiau, ir šiuo atveju negalima užmiršti, kad atsakovas gali siekti ginčyti ieškinį. Faktinį ieškinio pagrindą, nurodytiną ieškinio formos 8 lentelėje, būtina paremti reikiama rašytine medžiaga, nes ieškinį priėmusiam teismui privaloma suteikti galimybę įvertinti ieškinio dydį, ieškinio pagrindą ir ieškinį pagrindžiančius įrodymus. Jeigu duomenys nebūtų pateikiami, kyla rizika, kad teismas gali laikyti ieškinį nepagrįstu ir jį atmesti arba bent jau prašyti ieškovo atsiųsti papildomos informacijos, t. y. šiuo atveju būtų gaištamas laikas ir atidedamas procedūros taikymas.

3.2.1.2. Ieškinio dydis

Kalbant apie ieškinio dydį būtina atkreipti dėmesį, kad finansinės ribos taikomos atėmus visas išlaidas, išmokas ir palūkanas, pridedamas prie pagrindinio ieškinio. Jeigu pagrindinį ieškinį sudaro kelios dalys, jos nurodomos atskirai, tačiau jeigu sudėjus visas dalis dydis viršija finansines ribas, šiuo atveju ieškiniai nėra taikoma ESCP⁽²⁶⁾.

3.2.2. Palūkanų apskaičiavimas

Nors ieškinyje vertinamas neatsižvelgiant į palūkanas, įtrauktas į sąskaitą, vis dėlto palūkanų vertė ar dydis turi būti nurodomas bei apibūdinamas pagrindas, kuriuo remiantis buvo apskaičiuotos ar skaičiuojamos pagrindinio ieškinio palūkanos, ir šie dalykai turi būti pateikiami 7.4 skirsnio 7 lentelėje. Tačiau jeigu pagrindinis ieškinyje grindžiamas reikalavimu sumokėti palūkanas, šiuo atveju šis dalykas nurodomas 7.1 skirsnyje, o ieškinio dydis įvertinamas atsižvelgiant į palūkanas ir jis laikomas pagrindiniu ieškiniu, t. y. pateikiamu dėl palūkanų. Tokia padėtis galėtų susiklostyti tuo atveju, jeigu pagrindinis ieškinyje būtų dėl paskolos palūkanų, kai skolintąjį kapitalą gražina atsakovas.

⁽²⁶⁾ Atkreiptinas dėmesys, kad finansinės ribos yra persvarstomos ir gali viršyti 2 000 EUR.

3.3. Ieškinio pateikimo kaina

Daugelio valstybių narių teismai pagal ESCP ima mokesį už ieškinio priėmimą ir ieškinio nenagrinėja, jeigu mokestis nesumokamas arba kol nesumokamas. Vadinas, pirmiausia būtina nustatyti, ar teismas, kuriam turi būti įteikiamas ieškiny, pagal ES ir nacionalines taisykles yra kompetentingas prašyti sumokėti įmoką už ieškinio priėmimą. Jeigu mokestis mokėtinas teismui, nustatoma, kokio dydžio mokestis mokėtinas ir kaip jis turėtų būti sumokėtas. Ši informacija pateikiama nacionalinėse svetainėse ir taip pat ją įmanoma susirasti naudojantis Europos teisminių tinklu ir (arba) atlasu, žr. 3.1.2 skirsnį. Šiaip ar taip, mokesčio mokėjimo metodas turi būti nurodomas ieškinio formos 6 dalyje, kurioje išdėstomos įvairios pasirinktys.

3.4. Ieškinio formos priedai

ESCP iš esmės turėtų būti rašytinė procedūra, todėl su ieškinio forma privaloma perduoti visus pagrindžiamuosius duomenis (dokumentinius įrodymus). Šie duomenys reikalingi patvirtinant ieškinio dydį, ieškinio pagrindą ir įrodymus, kuriais ketinama grįsti ieškinį, jeigu ieškiny yra užginčijamas; šiuo atveju atmintina, kad ESCP taikoma byloms, kurios nagrinėjamos dalyvaujant atsakovui ar jam nedalyvaujant. Visos šios nuostatos išdėstytos reglamento 4.1 straipsnyje ir ieškinio formos 8 dalyje. Nors teismas gali prašyti ieškovo pateikti išsamesnės informacijos (žr. 5.2 skirsnį), jeigu su ieškinio forma pateikta informacija, kai ji vertinama kartu su nurodytąja ieškinio formoje, nėra pakankama pagrįsti ieškinį, šiuo atveju kyla rizika, kad ieškiny gali būti atmestas, todėl rekomenduojama prie įteikiamos ieškinio formos pridėti visą susijusią informaciją ir visada atminti, kad gali būti privaloma išversti dokumentus ir už vertimą susimokėti.

3.5. Ieškinio išsiuntimas teismui

Reglamento 4.1 straipsnyje aiškiai nustatyta, kad ieškinį galima siųsti paštu ar bet kokia kita ryšio priemone, pvz., faksu arba e. paštu, priimtina valstybėje narėje, kurioje taikoma ESCP. Todėl ieškovas turi žinoti, kokios ryšio priemonės yra priimtinos teismui, kuriam turi būti siunčiama ieškinio forma siekiant pradėti procedūrą. Šis dalykas nustatomas ir informacija apie jį turi būti prieinama taip pat, kaip ir kita informacija apie nacionalines valstybių narių procedūras.

Ieškovai turi apdairiai išsiaiškinti, kurių duomenų ir kokios formos duomenų teismas pareikalaus, ypač dokumentų ir kitos medžiagos, galinčios būti panaudotos įrodymams pagrįsti. Ne visi teismai priims dokumentų kopijas, skenuotas ar parengtas taikant kitas priemones, ir laikydamasis savo nacionalinių įrodymų pateikimo taisyklių teismas gali prašyti pateikti originalius dokumentus. Atsižvelgiant į konkrečią padėtį šių klausimų atžvilgiu net tuo atveju, jeigu teismas gali priimti elektroninę ieškinio formą, teismas gali nepriimti pagrindžiančiųjų dokumentų elektroninių formų, todėl tikslinga su ieškinio forma pagrindžiančiuosius dokumentus siųsti kita teismui priimtina forma.⁽²⁷⁾

⁽²⁷⁾ Nors kai kurie teismai yra pasirengę priimti elektroninę ieškinio formą ir galbūt daugiau teismų pritaras šiai tvarkai, tačiau abejotina, kad šie teismai priimtų pagrindžiančiųjų dokumentų elektronines formas; į reglamentą nėra įtrauktos nuostatos, kurias taikant teismams būtų draudžiama priimti visų dokumentų elektronines formas, ir reikia tikėtis, kad ši padėtis ilgainiui pasikeis, nes taip būtų prisidedama siekiant bendrojo tikslo, t. y. supaprastinti, pagreitinoti ESCP ir sumažinti išlaidas naudotojams.

3.6. Kalba

Pagal 6.1 straipsnį ieškinio forma turi būti įteikiama teisme vartojama kalba, ir šis reikalavimas taip pat taikomas pagrindžiamuosius dokumentus aprašant ieškinio formos 8.2 dalyje. Kitos formos ir dokumentai aprašyti 4.7 skirsnyje. Privaloma būti atidiems renkantis tinkamą kalbą tose valstybėse narėse, kuriose vartojamos kelios „oficialiosios“ kalbos. Keliose valstybėse narėse taip pat leidžiama įteikti ieškinius, parengtus ne „oficialiaja“ kalba⁽²⁸⁾. Atkreiptinas dėmesys, kad atsakovui gali būti suteikta teisė atsisakyti priimti ieškinio formą ir dokumentus, jeigu nebuvo laikytasi įteikiant privalomų atitinkamų reikalavimų; šie klausimai išsamiau paaiškinti 4.2 skirsnyje ir 32 išnašoje. Pabrėžtina, kad jeigu 6.3 straipsnio tikslais būtinas vertimas, atsakomybė už vertimo pateikimą ir, vadinas, su juo susijusios išlaidos tenka šaliai, kurią teismas įpareigoja atlikti šį veiksma. Tas pats reikalavimas taikomas tuo atveju, kai šalis atsisako priimti įteikiamą dokumentą, jeigu jis nėra parengtas reikiama kalba, kaip nustatyta 6.3 straipsnyje.

⁽²⁸⁾ Informacija apie privalomasias arba leidžiamąsias kalbas taip pat pateikiama nacionalinėse svetainėse ar Europos teismo atlaso ir (arba) tinklo svetainėse.

KETVIRTAS SKYRIUS

Procedūra, taikoma teismui
gavus ieškinį

4.1. Ieškovo ieškinio formos užpildymas arba joje pateiktų duomenų ištaisymas

4.1.1. Teismas patikrina ieškinio formą

Gavęs ieškinio formą ir pagrindžiamuosius dokumentus teismas pirmiausiai privalo, dar prieš įteikdamas dokumentus atsakovui, patikrinti, ar forma užpildyta tinkamai pagal reglamento reikalavimus. Jeigu forma užpildyta ne pagal reikalavimus ir jeigu teismas iš pat pradžių laiko, kad ieškinys nėra pagrįstas ar visiškai nepriimtinas, šiuo atveju teismas gali atmesti ieškinį, prašyti ieškovo užpildyti ar ištaisyti ieškinio formą arba pateikti papildomos informacijos ar dokumentus. Šie dalykai išdėstyti 4.4 straipsnyje.

4.1.2. Teismas ieškovui praneša, jei ieškiniumi netaikytina ESCP

Jeigu teismas nusprendžia, kad ieškiniumi, kuris nors ir tinkamai parengtas bei reikiamai pagrįstas, vis dėlto reglamento nuostatos nėra taikomos, pvz., ieškinyje nurodomas dalykas, kuriuo ieškinio negalima pagrįsti pagal ESCP nuostatas, arba jeigu ieškinio dydis viršija ESCP nustatytas finansines ribas, pagal reglamento 4.3 straipsnį teismas apie savo

sprendimą turi pranešti ieškovui⁽²⁹⁾. Savo ruožtu ieškovas gali nuspręsti atsiimti ieškinį arba, jeigu ieškovas jo neatsiima, pagal 4.3 straipsnį teismas privalo imtis veiksmų pagal atitinkamą nacionalinę procedūrą.

4.1.3. Pareiškėjas gali paprašyti padėti užpildyti ieškinio formą

Ištaisymo procesas trunka tam tikrą papildomą laiką, todėl ieškovas visada privalo pasirūpinti ir užtikrinti, kad forma būtų užpildyta pagal reikalavimus ir teismui nusiųsta kartu su visais būtinais pagrindžiamaisiais dokumentais, kai įteikiama iš pradžių. Šiuo atžvilgiu ieškovui turėtų būti užtikrinama galimybė prašyti pagalbos užpildant formą, kaip nustatyta 11 straipsnyje, ir šią pagalbą turi užtikrinti valstybės narės. Daugelyje valstybių narių šią pagalbą suteikia teismo darbuotojai, tačiau taikomos skirtingos priemonės.

4.1.4. Ieškovo prašoma užpildyti ieškinio formą arba ištaisyti joje pateiktus duomenis

Šis prašymas turi būti pateikiamas naudojant reglamente nustatytą B formą. Šią formą taip pat galima naudoti tuo atveju, jeigu ieškinio forma parengta ne teisme vartojama kalba, siekiant ieškovo paprašyti

⁽²⁹⁾ Jeigu teismas nusprendžia priimti ieškinį, bet nagrinėti jį pagal atitinkamą nacionalinę procedūrą, jis turi pranešti ieškovui apie tokį sprendimą; kai kurios valstybės narės yra parengusios atitinkamas formas. Dažniausiai šios valstybių narių parengtos formos naudojamos pagal ESCP, papildant reglamente nurodytas formas.

pateikti formą reikiama kalba. Formoje teismas nurodo laikotarpį, per kurį ieškovas turi pateikti prašomą informaciją ar grąžinti ištaisytą formą. Reglamento 14.2 straipsnyje nustatyta, kad išskirtinėmis aplinkybėmis teismas šį laikotarpį gali pratęsti. Jeigu ieškovas nurodymų neįvykdo per nurodytą laikotarpį arba jeigu forma vis tiek nėra užpildyta pagal reikalavimus ar vartojant tinkamą kalbą, ieškinį galima atmesti. Dėl minėtos priežasties atmetus ieškinį nėra priimamas sprendimas dėl ieškinio esmės; ieškinį galima įteikti dar kartą, kad jam būtų taikoma ESCP procedūra arba atitinkama nacionalinė procedūra.

4.2. Ieškinio formos nusiuntimas atsakovui

4.2.1. Teismas nusiunčia ieškinio A ir C formų kopijas

Teismui priėmus sprendimą, kad naudojant pagrindinę ieškovo įteiktą formą, ištaisius ieškinio formą, ieškovui pateikus papildomos informacijos arba dokumentų, ieškiniai galima taikyti Europos ieškiniių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą, teismas atsakovui nusiunčia ieškinio formos kopiją, pagrindžiamuosius dokumentus ir atsakymo formą C, kurios pirmąją dalį⁽³⁰⁾ turi užpildyti teismas.

⁽³⁰⁾ Atkreiptinas dėmesys į formose vartojamą kalbą (žr. 4.2.3 pastraipą, kurioje nustatyti dokumentų įteikimo reikalavimai); kai kurie teismai siunčia teismo vartojama kalba ir gavėjo kalba parengtas formas.

4.2.2. Galutinis terminas

Tinkamai užpildytus ESCP tikslais dokumentus teismas atsakovui turi nusiųsti per 14 dienų nuo ieškinio gavimo dienos. Galutinis terminas skaičiuojamas nuo pradinės ieškinio formos gavimo dienos, jeigu nebūtina atlikti taisymo ar pateikti papildomos informacijos, arba nuo vėlesnės datos, jeigu reikia, atsižvelgus į galutinį terminą, nustatytą atsižvelgiant į ieškovo prašymą ištaisyti ar užbaigti pildyti formą arba pateikti papildomos informacijos.

4.2.3. Dokumentų įteikimo būdai

4.2.3.1. Dokumentų įteikimas paštu patvirtinant gavimą; 13.1 straipsnis

Pagal 13.1 straipsnį C formą, ieškinio formą ir pagrindžiamuosius dokumentus teismas siunčia paštu su gavimo patvirtinimu, kuriame nurodoma gavimo data⁽³¹⁾.

⁽³¹⁾ Jeigu dokumentai turi būti įteikiami kitoje valstybėje narėje, jie į šią valstybę narę turi būti perduodami pagal dokumentų įteikimo reglamento nuostatas.

4.2.3.2. Numatytosios dokumentų įteikimo taisyklės; 13.2 straipsnis

Jeigu dokumentai aprašytuoju būdu naudojantis pašto paslaugomis nėra įteikiami, šiuo atveju reglamente numatyta, kad ESCP tikslais dokumentus galima įteikti naudojant bet kokius kitus EEO reglamente nustatytus metodus. Šios numatytosios taisyklės pateiktos EEO reglamento 13 ir 14 straipsniuose. Pabrėžtina, kad šios iš EEO reglamento perkeltos taisyklės yra numatytosios taisyklės, naudotinos tik tuo atveju, jeigu dokumentai nėra įteikiami naudojant ESCP reglamento 13.1 straipsnyje nustatytą metodą. Išsami informacija apie šias numatytąsias taisykles yra pateikta lentelėje apie dokumentų įteikimą.

Numatytosios dokumentų įteikimo taisyklės pagal EEO reglamento 13 ir 14 straipsnius

4.2.3.2.1. Dokumentų įteikimas gavėjui arba gavėjo atstovui su gavimo įrodymu

Apibendrinant reikia pasakyti, kad naudojant EEO reglamento 13 straipsnyje nurodytus dokumentų įteikimo su įrodymais metodus užtikrinamas:

- asmeninis įteikimas su gavimo patvirtinimu, kurį pasirašo gavėjas;
- dokumentus įteikusio kompetentingo asmens pareiškimas, kad gavėjas yra gavęs dokumentą arba kad gavėjas atsisakė priimti dokumentą ir šio savo sprendimo nepagrindė jokiais teisinėmis priemonėmis⁽³²⁾;

⁽³²⁾ Šiuo atžvilgiu visų pirma būtina atkreipti dėmesį į teisę pagal dokumentų įteikimo reglamento (Reglamentas (EB) Nr. 1393/2007) 8 straipsnį atsisakyti priimti dokumentus, jeigu jie parengti ne gavėjo suprantama kalba ar neišversti į jo suprantamą kalbą arba jie parengti ne oficialia kalba ar nė viena iš oficialių kalbų tos vietos, kurioje dokumentai įteikiami; žr. taip pat reglamento 12 konstatuojamąją dalį; tačiau išdėstyti dalykai neleidžia tvirtinti, kad atsakovas turi teisę atsisakyti priimti dokumentą, parengtą ne valstybės narės kalba, jeigu atsakovas gali suprasti dokumento kalbą; šiuo atžvilgiu žr. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo bylą Nr. C14/07 - *Ingenieurbüro Michael Weiss und Partner GbR and Industrie- und Handelskammer Berlin v Nicholas Grimshaw & Partners Ltd.*

- dokumentų įteikimo naudojantis pašto paslaugomis patvirtinimas, kai gavimą patvirtina gavėjas savo parašu⁽³³⁾;
- elektroninės formos dokumentų įteikimas, kai gavimą patvirtina gavėjas savo parašu.

4.2.3.2.2. Dokumentų įteikimas gavėjui arba gavėjo atstovui be gavimo įrodymo

Panašiai naudojant EEO reglamento 14 straipsnyje nurodytus dokumentų įteikimo be įrodymų metodus galima:

- dokumentus įteikti gavėjo asmeniniu adresu tiems asmenims, kurie yra to paties namų ūkio nariai kaip ir gavėjas ar dirba ten;
- jeigu gavėjas yra savarankiškai dirbantis asmuo ar juridinis asmuo, dokumentus taip pat galima įteikti verslo patalpose tiems asmenims, kuriuos yra įdarbinęs gavėjas;
- dokumentą įdėti į gavėjo pašto dėžutę;
- dokumentą atiduoti pašto įstaigai ar kompetentingoms valdžios institucijoms ir į gavėjo pašto dėžutę įdėti rašytinį pranešimą apie pristatytą dokumentą; pranešime aiškiai nurodoma, kad dokumentas yra teismo dokumentas, kad pranešimas teisiniu poveikiu susijęs su dokumentų įteikimu, ir

pabrėžiama, jog pradedama skaičiuoti trukmė siekiant nustatyti galutinius terminus.

Jeigu naudojamas vienas iš šių keturių metodų, dokumentų įteikimas turi būti paliudijamas:

- patvirtinant gavimą, kai pasirašo asmuo, kuriam dokumentai yra įteikiami; arba
- dokumentu, pasirašytu dokumentus įteikusio asmens; šiuo atveju nurodomas naudotas dokumentų įteikimo metodas, įteikimo data ir dokumentus priėmusio asmens pavardė bei pastarojo santykis su gavėju;

Dokumentus taip pat galima įteikti:

- naudojantis pašto paslaugomis, tačiau be dokumentų įteikimo įrodymų, jeigu gavėjo adresas yra valstybėje narėje, kurioje yra teismas, priėmęs nagrinėti ieškinio turinį;
- elektroninio ryšio priemonėmis, jeigu dokumentų pristatymas patvirtinamas automatiškai, kai gavėjas iš anksto yra davęs sutikimą taikyti šį metodą.

NB: Neleidžiama naudoti nė vieno iš šių metodų, jeigu nėra žinomas tikrasis skolininko adresas.

⁽³³⁾ Šis metodas panašus į ESCP reglamento 13.1 straipsnyje nustatytą metodą, žr. 4.2.3.1 skirsinį.

4.3. Ką gali daryti atsakovas, gavęs ieškinio formą

Gavęs ieškinio formą atsakovas gali:

- pateikti atsakymą per 30 dienų nuo ieškinio formos įteikimo:
 - užpildydamas atsakymo C formos II dalį ir gražindamas ją teismui bei pridėdamas būtinus patvirtinamuosius dokumentus; arba
 - nesinaudodamas atsakymo forma, bet koku kitu tinkamu būdu;
- neatsakyti – šiuo atveju teismas per 30 dienų nuo dokumento įteikimo priima sprendimą dėl ieškinio.

Pateikdamas atsakymą atsakovas, be kita ko, gali:

- priimti ieškinį ar užginčyti ieškinį arba jo dalį;
- užginčyti jurisdikcijos, kuria grindžiamas ieškinys, nustatymo pagrindą;
- atsisakyti pripažinti ieškinį ir šiuo tikslu ginčijant:
 - kad ieškinys dalyko atžvilgiu priskirtinas ESCP materialinei taikymo sričiai – C atsakymo formos II dalies I skirsnyje šiam tikslui numatyta vieta; arba
 - kad pagal reglamento 3 straipsnyje pateiktą apibrėžtį šiuo atveju tai nėra tarpvalstybinio pobūdžio byla;
- tvirtinti, kad ieškinio dydis, jeigu vertinamas ne pinigine išraiška, viršija nustatytąjį pagal Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą;

- ginčyti ieškinį turinio ar reikalaujamos sumos atžvilgiu;
- naudojantis atsakymo formos II dalies 2 skirsniu nurodyti, kurie liudytojai ir kiti įrodymai turi būti užtikrinami, bei pridėti visus susijusius pagrindžiamuosius dokumentus;
- naudojantis atsakymo formos 3 skirsniu prašyti paskirti žodinį svarstymą;
- naudojantis ieškinio A forma pateikti priešieškinį ir įteikti jį kartu su visais susijusiais pagrindžiamaisiais dokumentais bei atsakymo forma.

NB: Atsakovas ieškovui neprivalo siųsti jokių dokumentų; šią procedūrą pagal reglamento 5.4 ir 5.6 straipsnius turi atlikti teismas.

4.4. Ieškinys arba priešieškinys viršija ribą

Jeigu atsakovas tvirtina, kad nepiniginio ieškinio dydis viršija ESCP nustatytąsias finansines ribas, teismas šiuo klausimu per 30 dienų turi priimti sprendimą ir jį nusiųsti ieškovui. Jeigu atsakovas įteikia priešieškinį, ieškovas turi panašią teisę tvirtinti, kad priešieškinys viršija finansines ribas. Atsižvelgiant į 2.1 ir 5.5 straipsniuose nustatytas sąlygas, jeigu pagal 5.7 straipsnį jos taikomos priešieškiniui, ieškovas ir atsakovas turės galimybę taikant procedūrą atitinkamai ginčyti vienas kito nuomonę minėtu klausimu. Teismo sprendimas šiuo klausimu nėra sprendimas dėl ieškinio ar priešieškinio esmės, tačiau jį

paskelbus nurodoma, ar ieškinys atitinka procedūros taikymo sritį⁽³⁴⁾. Reglamento 5.5 ir 5.7 straipsniuose nustatyta, kad teismo sprendimo minėtu klausimu neleidžiama ginčyti kaip atskiro klausimo.

4.5. Priešieškinys

Jeigu atsakovas įteikia priešieškinį, kaip numatyta 5.7 straipsnyje, priešieškiniui ir pagrindiniam ieškiniui taikomos visos reglamento nuostatos, būtent 4 straipsnio, 5.3–5.5 straipsnių ir 2 straipsnio nuostatos. Vadinasi, priešieškinys turi atitikti reglamento taikymo sritį, o procedūros inicijavimo nuostatos taip pat taikomos priešieškiniui⁽³⁵⁾. Šie papildomi klausimai taip pat susiję su priešieškiniu:

- per 14 dienų nuo priešieškinio gavimo teismas priešieškinį ir pagrindžiamuosius dokumentus įteikia ieškovui;
- ieškovas turi pateikti atsakymą per 30 dienų nuo įteikimo;
- jeigu priešieškinio dydis viršija taikant ESCP nustatytas finansines ribas, visai bylai, t. y. ieškiniui ir priešieškiniui, netaikoma ESCP ir byla nagrinėjama laikantis atitinkamos valstybės narės, į kurios teisumą buvo kreiptasi, tvarkos; šiuo atveju byla nagrinėjama tame teisme arba kitame pagal nacionalinę teisę kompetentingame teisme.

⁽³⁴⁾ Taip pat žr. 4.1.2 skirsnį, kur aprašomi veiksmai tuo atveju, jeigu ieškinys ar priešieškinys neatitinka ESCP taikymo srities.

⁽³⁵⁾ Žr. šiuo atžvilgiu šio vadovo 3 skyrių, į kurį turi būti daroma nuoroda.

NB: Nustatant ieškinio ir priešieškinio dydį, abu jie vertinami atskirai. Tai dar kartą patvirtinama dėl to, kad 2 straipsnis priešieškiniai taikomas pagal 5.7 straipsnį. Taip pat pasakytina, kad bendrasis ieškinio ir priešieškinio dydis neturėtų atitikti bylos finansinių ribų tam, kad bylos nagrinėjimas nebūtų nutraukiamas pagal ESCP; vadinasi, priimant minėtą sprendimą teismas yra įpareigotas atsižvelgti į atitinkamą ieškinio ir priešieškinio dydį.

4.6. Terminai

Pabrėžtina, kad taikant ESCP visiems šios procedūros etapams yra nustatyti apibrėžti galutiniai terminai ir visų pirma atkreiptinas dėmesys, kad šie terminai galioja inicijuojant procedūrą ir teismui ėmus nagrinėti klausimus. 5 straipsnyje nustatyti terminai yra ypač svarbūs užtikrinant greitą procedūros taikymą, visų pirma dokumentų įteikimo, atsakovo ir ieškovo atsakymų pateikimo terminai atsižvelgiant į ieškinio nagrinėjimo aplinkybes. Pagal 14.2 straipsnį teismui suteikti įgaliojimai pakeisti galutinį terminą, per kurį atsakovas privalo pateikti atsaką į pareikštą ieškinį (pagal 5.3 straipsnį), ir ieškovas įpareigojamas atsakyti į įteiktą priešieškinį (pagal 5.6 straipsnį), tačiau tik susiklosčius ypatingoms aplinkybėms.

4.7. Kalba

Atkreiptinas dėmesys, kad taikant ESCP procedūrą nustatytos vartotinos kalbos taisyklės yra tokios pačios, kurios galioja atsakovui pateikiant atsakymą, nagrinėjant priešieškinį ir pateikiant bet kokią su priešieškiniu susijusį atsakymą bei aprašant bet kokius pagrindžiamuosius priešieškinio dokumentus, kai jie skiriami pagrindiniam ieškiniai; šiuo atžvilgiu daroma nuoroda į 3.6 skirsnį.

PENKTAS SKYRIUS

Faktų nustatymas

5.1. Teismo pareiga, susijusi su ginčo dalyku

5.1.1. Teismas imasi iniciatyvos ir nustato faktus

Svarbiausia teismo pareiga – nustatyti visus su ieškiniu ar priešieškiniu susijusius faktus pagal ESCP. Šis reikalavimas teismui taikomas pagal atitinkamam reglamento straipsnius – 4.4, 7.1 ir 9.1 straipsnius – kurių nuostatomis teismas įpareigojamas imtis minėtų veiksmų, ir jis privalo šalims nurodyti, kokią informaciją šalys turi pateikti teismui, kad ginčijamais klausimais teismas galėtų priimti sprendimą. Šiuo atžvilgiu už procedūros valdymą ir kontrolę atsakingas teismas, ir taikant minėtas nuostatas siekiama, kad teismas užtikrintų reglamento tikslų siekimą, greitą procedūros taikymą, jos supaprastinimą ir įgyvendinimą mažesnėmis sąnaudomis.

5.1.2. Teismas nurodo įrodymų pobūdį ir jų surinkimo priemones

Dėl šios priežasties 9 straipsnyje taip pat numatyta, kad teismas turi nustatyti įrodymų rinkimo metodus, o pateikiamus žodinius įrodymus ir ekspertų liudininkų pateikiamus įrodymus išklausti tik tuo atveju, jeigu tai būtina tam, kad teismas galėtų priimti sprendimą. Vertindamas šį klausimą teismas turi atsižvelgti į galimas šių įrodymų rinkimo sąnaudas, pastarąsias vertinti atsižvelgiant į politikos pagrindus, be

kita ko, nustatytus 1 ir 16 straipsniuose ir 29 konstatuojamojoje dalyje, kad taikant ESCP būtų siekiama sumažinti nedidelių tarpvalstybinių ieškinių nagrinėjimo išlaidas. 5.1 straipsnyje numatyta, kad teismas privalo nuspręsti, ar būtina rengti posėdį faktams nustatyti, tačiau posėdį rengti nėra privaloma ir teismui suteikti įgaliojimai priimti įrodymus nerengiant posėdžio.

5.2. Ieškovo ir atsakovo pateikiama papildoma informacija

Šio vadovo 4.1 skirsnyje nurodyta ir 4.4 bei 5.7 straipsniuose numatyta, kad priėmęs ieškinio formą ar priešieškinį teismas gali šalių prašyti pateikti papildomos informacijos, jeigu teismas laiko, jog šią informaciją būtina gauti. Teismas įgaliotas nustatyti faktus ir apibrėžti su ieškiniu susijusius klausimus, tačiau pagal 7.1 straipsnio a dalį teismas taip pat gali prašyti papildomos su ieškiniu susijusios informacijos, kai teismui įteikiamas atsakymas dėl ieškinio ar priešieškinio. Teismas nustato galutinį informacijos pateikimo terminą, kaip numatyta 14.2 straipsnyje, ir šį terminą leidžiama pratęsti, jeigu susiklosto išskirtinės aplinkybės. Pagal 7.3 straipsnį, jeigu jis taikomas kartu su 14.1 straipsniu, teismas turi informuoti šalį, kuriai įteiktas prašymas, apie pasekmes, kurių bus sulaukta, jeigu nebus laikomasi galutinio termino, ir į jas galima įtraukti išvadas prieš šią šalį arba ieškinio atmetimą. Visomis šiomis nuostatomis siekiama didinti teismo svarbą sprendžiant bylą, kad neatidėliojant būtų priimama sprendimas.

5.3. Teismas nutaria surengti posėdį

5.3.1. Teismas posėdį surengia tik tuo atveju, jeigu tai būtina

Jau minėta, kad teismas yra įgaliotas spręsti, ar būtina rengti posėdį faktams nustatyti. Šiuo atveju laikomasi 5.1 straipsnyje nustatyto principo, kad ESCP iš esmės laikytina rašytine procedūra ir kad teismas turėtų nuspręsti, ar būtina rengti žodinį svarstymą tuo atveju, jeigu teismas laiko, jog šį svarstymą privaloma surengti siekiant išsiaiškinti visus ginčytinus su faktais susijusius klausimus, kurių teismas negali išsiaiškinti kitomis priemonėmis, pvz., prašydamas papildomos informacijos iš kurios nors šalies ar abiejų šalių arba jeigu yra gaunamas šalies prašymas. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad teismo sprendimas surengti posėdį ar jo nerengti turi būti priimamas kiekvienu atskiru atveju ir atsižvelgiant į konkrečius ginčijamus faktus bei teismo turimą ir įmanomą jam gauti informaciją nerengiant posėdžio. Vykdydamas savo funkcijas pagal 5.1 straipsnį ir taikydamas bendrąjį principą, pagal kurį ESCP apibrėžiama kaip popierinių dokumentų naudojimui pagrįsta procedūra, o posėdis rengiamas tik išimtiniai atveju, teismas turėtų spręsti, ar kiekvienu konkrečiu atveju rengti posėdį ar jo nerengti, bei kiekvieną kartą teismas atsižvelgia į visas kiekvieno atskiro atvejo aplinkybes ir pagal ESCP⁽³⁶⁾ teismas visais minėtais

⁽³⁶⁾ Žr. bendrais bruožais apie teismo prievolę spręsti, ar būtina surengti posėdį, 5.6.2 skirsnį ir 9 konstatuojamąją dalį.

atvejais neturėtų vykdyti bendros politikos. Apsisprendami, rengti posėdį ar jo nerengti, teismai šiuos klausimus pageidauja svarstyti juos vertindami sąnaudų ir patogumo atžvilgiais.

5.3.2. Teismas gali atsisakyti surengti posėdį

Tačiau net gavęs šalies prašymą surengti posėdį teismas gali atsisakyti surengti posėdį, jeigu teismas laiko, kad atsižvelgiant į bylos aplinkybes nėra būtina rengti posėdį siekiant išnagrinėti klausimus ir sąžiningai nagrinėti bylą. Spręsdamas, ar rengti posėdį ar jo nerengti, bei dėl vadovavimo teismo posėdžiui, teismas turi užtikrinti teisę į nešališką teismą ir rungimosi principą, kaip aiškiai nurodyta 9 konstatuojamojoje dalyje. Jeigu teismas atmeta prašymą rengti žodinį svarstymą, turi raštiškai nurodyti atmetimo priežastis, tačiau 5.1 straipsnyje nustatyta, kad dėl atsisakymo rengti svarstymą negalima įteikti atskirosios apeliacijos ar atsisakymo persvarstyti.

5.4. Įrodinėjimo klausimai

9.1 straipsnyje aiškiai nustatyta, kad teismas gali nuspręsti, kokiomis priemonėmis bus renkami įrodymai, ir taip pat nurodyti būtinų įrodymų aprėptį siekiant priimti sprendimą. Sprendimai šiais klausimais turi būti priimami laikantis taikomų nustatant įrodymų leistinumą taisyklių, kurios yra atitinkamame teisme naudojamoms procedūroms galiojančios teisės ir jo nacionalinės proceso teisės

dalis. 9.2 straipsnyje nustatyta, kad jeigu leidžiama pagal minėtą teisę ir procedūrą, teismas gali priimti raštiškus pareiškimus. Teismas turi stengtis užtikrinti, kad procedūros tikslai būtų pasiekiami greitai ir kuo mažesnėmis sąnaudomis, todėl 9.3 straipsnyje nustatyta, jog teismas turi rinktis tokias įrodymų rinkimo priemones, kurios atitinka minėtas normas ir yra paprasčiausios bei mažiausiai apsunkinančios. Jeigu įrodymai turi būti renkami kitoje ES valstybėje narėje, teismas turi svarstyti, ar nereikėtų naudoti laikantis atitinkamų ES taisyklių nustatytų procedūrų, visų pirma nustatytų reglamente dėl įrodymų rinkimo civilinėse ir komercinėse bylose⁽³⁷⁾. Pagal 9.2 straipsnį teismas, apsisprenddamas, ar išklausti ekspertų arba žodžiu pateikiamus įrodymus, turi atsižvelgti į įrodymų rinkimo sąnaudas.

5.5. IRT (informacijos ir ryšio technologijų) naudojimas

8 ir 9.1 straipsniuose yra numatyta, kad rengdamas posėdžius ar rinkdamas įrodymus teismas turėtų skatinti IRT, pvz., vaizdo ar telekonferencijų, naudojimą. Taip siekiama prisidėti kiek įmanoma sumažinant sąnaudas ir pagreitinant bylų nagrinėjimą, nors šie dalykai priklauso nuo naudojant IRT būtinų techninių priemonių prieinamumo. Užtikrinus minėtų IRT priemonių prieinamumą, jų naudojimas gali padėti taupyti laiką ir pinigus, ypač tuo atveju, jeigu, visų pirma, teismas nusprendžia išklausti liudytojų iš kitos

⁽³⁷⁾ Reglamentas (EB) Nr. 1206/2001.

valstybės narės pateikiamus žodinius įrodymus. Jeigu būtina, teismas gali pasinaudoti įrodymų rinkimo reglamento nuostatomis, kad būtų supaprastinamas įrodymų rinkimo keliose valstybėse procesas⁽³⁸⁾.

5.6. Teismo vaidmuo

5.6.1. Teismas nustato, koks procesas taikomas

Pagrindiniai reglamento 1 straipsnyje nustatyti ESCP tikslai – pagreitinti, supaprastinti bylinėjimąsi dėl nedidelių ieškinių tarpvalstybinėse bylose Europos Sąjungoje ir sumažinti šių procesų sąnaudas bei taip palengvinti teisės kreiptis į teismą užtikrinimą⁽³⁹⁾. Siekiant šių tikslų teismų vaidmuo yra labai svarbus imantis kontroliuoti ir apibrėžti pagal ESCP taikytiną procedūrą bei atitinkamai taikant nacionalinį proceso įstatymą. Teismas turi ne tik nustatyti įrodymų apimtį ir jų rinkimų priemones, tačiau taip pat apskritai tvarkyti procedūrą pagal rungimosi proceso reikalavimus ir teisę į nešališką bylos nagrinėjimą teisme. Be to, pagal 12.3 straipsnį teismas yra įpareigotas, jeigu įmanoma, siekti, kad šalys susitartų, ir jo įpareigojimas nėra apriojamas vien žodiniu svarstymu, tačiau aprėpia visą ieškinio ir priešieškinio procesą.

⁽³⁸⁾ Žr. taip pat 20 konstatuojamąją dalį ir 24 išnašą; įrodymo tikslais taip pat žr. Praktinio vaizdo konferencijų naudojimo vadovą pagal įrodymų rinkimo reglamentą yra ir Europos teismo tinklo ir http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_videoconferencing_lt.pdf.

⁽³⁹⁾ Žr. taip pat 5, 7 ir 8 konstatuojamąsias dalis.

5.6.2. Teismas informuoja šalis apie procesinius klausimus

Teismo įpareigojimą kontroliuoti ir apibrėžti ESCP procedūrą dar sustiprina 12.2 straipsnio nuostatos, apibrėžiančios, kad teismas taip pat yra įpareigotas šalims teikti su procesiniais veiksmais susijusią paramą ir šiuo tikslu šalis informuoti apie procesinius klausimus, o 9 konstatuojamojoje dalyje pabrėžiama, kad imdamasis minėtų veiksmų teismas turi būti nešališkas šalių atžvilgiu siekiant užtikrinti procedūros teisingumą. Pareiga informuoti šalis apie procesinius klausimus atsižvelgiant į nacionalinę tvarką gali būti vykdoma įvairiais būdais. Pvz., nagrinėjant teismo bylą informuojama gali būti žodžiu arba elektroninio ryšio priemonėmis, pvz., e. paštu ar rengiant telekonferencijas arba pagal nacionalinę teisę⁽⁴⁰⁾ numatytomis kitomis priemonėmis. 12.1 straipsnyje nustatyta, kad šalys nėra įpareigojamos teisiškai vertinti ieškinio, nes ši užduotis yra priskiriama teismui. Taikant ESCP į teismą turėtų būti įtraukiamas bent vienas asmuo, pagal teismo valstybės narės teisę kvalifikuotas eiti teisėjo pareigas, jeigu ieškinyt būtų nagrinėjamas⁽⁴¹⁾.

⁽⁴⁰⁾ Žr. 22 konstatuojamąją dalį.

⁽⁴¹⁾ Žr. 27 konstatuojamąją dalį.

5.7. Galutiniai terminai

Per 30 dienų nuo atsakovo pateikto atsakymo į ieškinį arba ieškovo atsakymo į priešieškinį teismas turi nuspręsti, ar priimti įrodymus ir ar sukviesti šalis į žodinį svarstymą, jeigu teismas nusprendžia, kad jį būtina surengti. Siekdamas užtikrinti, kad byla būtų išnagrinėta greitai, teismas turi surengti bylos nagrinėjimą per 30 dienų nuo šaukimo įteikimo. 14.2 straipsnyje nustatyta (šis dalykas jau minėtas 5.2 skirsnyje), kad tam tikrus laikotarpius galima pratęsti, tačiau tik susiklosčius išskirtinėms aplinkybėms, ir kad šis pratęsimas taip pat taikomas 7 straipsnyje nustatytiems 30 dienų laikotarpiams. Tačiau siekiant, kad visi ESCP etapai būtų įgyvendinami kiek įmanoma greičiau, ir kadangi minėtas laikotarpis apibrėžiamas kaip ilgiausias laikotarpis, teismui galėtų būti suteikiama teisė nustatyti trumpesnį negu 30 dienų laikotarpį⁽⁴²⁾.

⁽⁴²⁾ Žr. bendrais bruožais apie teismo pareigą greitinti teismo bylas, 23 konstatuojamoji dalis.

ŠEŠTAS SKYRIUS
Teismo sprendimas

6.1. Teismo sprendimo paskelbimas

Sprendimas taikant ESCP dėl ieškinio skelbiamas taip:

6.1.1. Teismo sprendimas už akių. Bendrieji klausimai

Jeigu atsakovas per 30 dienų nuo ieškinio formos ir atsakymo formos C formos įteikimo nepateikia atsakymo, teismas skelbia sprendimą. Taip pat jeigu teismas prašo ištaisyti ieškinį, pateikti papildomos informacijos ar kitus dokumentus ir jeigu prašymą gavusi šalis neatsako per nustatytą laikotarpį, teismas gali nuspręsti kitos šalies naudai. Jeigu teismas bet kokiais minėtais tikslais savo nuožiūra nustato terminą, šiuo atveju teismas atitinkamas šalis pats informuoja apie pasekmes, jeigu šio termino nebūtų laikomasi, įskaitant galimybę, kad tam tikromis aplinkybėmis gali būti priimamas minėtai šaliai nepalankus sprendimas.

6.1.2. Teismo sprendimas už akių. Priešieškinys

Taip pat kaip ir dėl pagrindinio ieškinio, jeigu ieškovas neatsako per 30 dienų laikotarpį nuo priešieškinio įteikimo, teismas gali priimti sprendimą dėl priešieškinio. Susiklosčius šiai padėčiai darytina prielaida, kad ieškovas pageidaus nagrinėti pagrindinį ieškinį, todėl šiuo atveju teismas negali atmesti ieškinio, jeigu teismas ieškovo nėra paprašęs pateikti papildomos informacijos, kai buvo gautas atsakymas į ieškinį. Tada šalių atžvilgiu teismas turi nustatyti, kokį tinkamiausią bylos nagrinėjimo metodą reikėtų rinktis, įskaitant sprendimą prašyti

papildomos informacijos ar įrodymų pagal 7.1 straipsnio a dalį arba organizuoti posėdį.

6.2. Sprendimas gavus visą informaciją, įskaitant gautąją surinkus įrodymus

6.2.1. Kai posėdis nerengiamas

Jeigu teismas nusprendžia bylą spręsti iš esmės nesurengęs posėdžio, tačiau gavęs atsakovo atsakymą į ieškinį, jeigu toks atsakymas pateikiamas apskritai, arba paprašęs per nustatytą laikotarpį pateikti papildomos informacijos ir jeigu teismas yra gavęs šią informaciją, teismas sprendimą turi priimti per 30 dienų nuo šios informacijos gavimo. Be to, jeigu teismas priimdamas sprendimą privalomai išnagrinėja įrodymus, tačiau nerengia posėdžio, teismas sprendimą turi paskelbti per 30 dienų nuo išnagrinėjimo.

6.2.2. Po posėdžio

Jeigu teismas organizuoja žodinį svarstymą, sprendimą turi paskelbti per 30 dienų nuo posėdžio dienos. Taria, kad teismas iki posėdžio pabaigos buvo gavęs visą reikiamą informaciją ir įrodymus, kad galėtų priimti sprendimą dėl ieškinio pagrįstumo, arba, jeigu buvo įteiktas, dėl priešieškinio, ir nėra numatyta, kad pasibaigus posėdžiui teismas iš šalių turi prašyti kokios nors papildomos informacijos ar įrodymų. Pagal 14.3 straipsnį 30 dienų laikotarpį leidžiama

pratęsti, tačiau tik susiklosčius išskirtinėms aplinkybėms, jeigu teismas negali priimti sprendimo per reglamente nurodytą 30 dienų laikotarpį, ir susiklosčius šiai nepaprastai padėčiai teismas turi imtis visų būtinų priemonių nutarčiai kiek įmanoma greičiau paskelbti. Siekiant pagreitinti bylos nagrinėjimą teismas, be jokios abejonės, sprendimą gali paskelbti greičiau negu per 30 dienų, jeigu teismas yra pasirengęs jį skelbti.

6.3. Teismo sprendimo forma, turinys ir įteikimas

6.3.1. Ginčo šalims įteiktinas raštiškas sprendimas

Nors reglamente nėra nustatyta, kad sprendimas turėtų būti pateikiamas raštu, ir valstybių narių teisinėse sistemose gali būti taikomos skirtingos nuostatos, ar dėl mažų ieškinių priimti sprendimai skelbiami raštu ar ne, galima numanyti atsižvelgiant į faktą, kad sprendimas taikant Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą šalims turi būti įteikiamas, jog šis sprendimas turėtų būti teikiamas raštu. Kitais

atžvilgiais reglamente nėra nustatyta speciali sprendimo forma ir turinys, o pagal 19 straipsnį ši forma ir turinys turi būti nustatoma pagal teisę tos valstybės narės, kurioje yra ieškiniui skirtą posėdį rengiantis teismas.

6.3.2. Įteikiamo teismo sprendimo kalba

Nors reglamente nustatyta teismo išduotino vienos iš šalių prašymu pripažinimo ir vykdymo užtikrinimo⁽⁴³⁾ tikslais pažymėjimo forma, tačiau teismo sprendimas yra atskiras. Nors reglamente nėra nustatyta, kad sprendimas turėtų būti surašomas kita negu sprendimą skelbusiame teisme vartojama kalba, tačiau kadangi sprendimas turi būti įteikiamas šalims, todėl būtina parengti sprendimą atitinkama kalba, kurį būtų galima įteikti, siekiant laikytis atitinkamos ES teisės sąlygų atsižvelgiant į dalyką⁽⁴⁴⁾. Jeigu sprendimo tekstas turi būti išverstas, kad būtų laikomasi įteikimo reikalavimų, pagal atitinkamas proceso teisės nuostatas tikėtina, jog šio vertimo išlaidas visų pirmiausiai turės apmokėti teisę gauti sprendimą turintis asmuo, kurio interesais sprendimas turėtų būti įgyvendinamas. Šias išlaidas kaip bylinėjimosi išlaidų dalį galima atgauti iš skolininko.

⁽⁴³⁾ Žr. 8.3 skirsnį, kuriame aptariamas pažymėjimas, ir 8 skyrių, kuriame išdėstyti bendrieji pripažinimo ir vykdymo užtikrinimo dalykai.

⁽⁴⁴⁾ Žr. 4.2.3 skirsnį ir 19 konstatuojamąją dalį.

6.3.3. Teismo sprendimo įteikimas šalims

Paskelbus teismo sprendimą 7.2 straipsnyje numatyta, kad teismas sprendimą šalims turi įteikti naudodamas vieną iš reglamente (žr. 1.3 straipsnį ir 4.2.3 skirsnį) nurodytų įteikimo metodų.

6.4. Išlaidos

Į sprendimą įtraukiamas nurodymas apmokėti išlaidas. Vienas iš pagrindinių ESCP tikslų – užtikrinti tik būtinas išlaidas, kaip nustatyta 1 straipsnyje ir 29 konstatuojamojoje dalyje, todėl 16 straipsnyje nurodyta, kad išlaidos neturėtų būti patvirtinamos, jeigu jos nėra pagrįstos arba jeigu atsižvelgiant į ieškinį jos nėra proporcingos. Šios nuostatos yra ypač svarbios, jeigu bylą laimėjusiai šaliai atstovauja teisininkas ar kitas teisės profesionalas, nes šio atstovavimo išlaidos į sprendimą turėtų būti įtraukiamos tik tuo atveju, jeigu jos yra proporcingos ieškinio dydžiui ir iš tikrųjų buvo patirtos. Laikantis šio principo taikytina taisyklė pagal reglamento 16 straipsnį – į sprendimą turėtų būti įtraukiamas nurodymas bylą pralaimėjusiai šaliai sumokėti bylinėjimosi išlaidas, kurios turi būti nustatomos pagal atitinkamą nacionalinę teisę.

SEPTINTAS SKYRIUS

Peržiūra ir apeliacinis skundas

7.1. Peržiūra taikant Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą

Reglamento 18 straipsnyje nustatoma galimybė peržiūrėti pagal ESCP paskelbtą sprendimą. Šia galimybe galima naudotis, jeigu sprendimas paskelbtas prieš atsakovą ir ieškovo naudai arba jeigu atsakovas teismui, kuris priima sprendimą, įteikia priešiškinį prieš ieškovą.

7.1.1. Peržiūros pagrindas

Atsakovas arba, jeigu įteikus priešiškinį priimamas atsakovui palankus sprendimas, ieškovas turi teisę įteikti prašymą, kad valstybės narės, kurioje buvo priimtas sprendimas, kompetentingas teismas peržiūrėtų taikant ESCP priimtą sprendimą:

- jeigu ieškinio forma ar kvietimai į žodinį svarstymą buvo įteikti neturint numatomo gavėjo asmeninių įrodymų, jog dokumentai jam įteikti, ir jeigu dokumentai neįteikti tinkamu laiku, kad atsakovas ar, jeigu reikia, ieškovas galėtų pasirengti gynybai, kai atsakovas ar ieškovas nėra padarę jokios klaidos; arba
- atsakovas arba ieškovas neturėjo galimybės ginčyti ieškinį susiklosčius *force majeure* aplinkybėms arba atsiradus išskirtinėms aplinkybėms, dėl kurių jie nėra atsakingi;

jeigu kiekvienu atveju atsakovas ar, jeigu reikia, ieškovas imasi tinkamų veiksmų.

NB: Taikant ESCP procedūrą pagal 18 straipsnį priimtą sprendimą galima peržiūrėti tik toje valstybėje narėje, kurioje sprendimas buvo priimtas; šiuo atveju nepaisoma, kur turi būti užtikrinamas sprendimo vykdymas.

7.1.2. Peržiūros rezultatas

Jeigu peržiūra pasitvirtina pagal vieną iš reglamente nurodytų pagrindų, peržiūrėtas sprendimas pripažįstamas negaliojančiu. Jeigu peržiūra nepasitvirtina, sprendimas lieka galioti.

7.2. Apeliacinis skundas

Pagal 17 straipsnį klausimas, ar sprendimą galima apskųsti valstybėje narėje, kurioje sprendimas buvo priimtas, ar jo apskųsti negalima, reglamentuojamas pagal valstybių narių nacionalinę teisę. Jeigu apeliacinį skundą galima įteikti, jam taikomos tos pačios taisyklės kaip ir išlaidoms bei pagrindinei ieškinio bylai.

7.3. Teisinis atstovavimas atliekant peržiūrą ir teikiant apeliacinį skundą

10 straipsnio nuostatos dėl teisinio atstovavimo taikomos pagal 18 straipsnį persvarstomoms byloms taip pat, kaip ir pagrindinėms byloms dėl esminio ieškinio ir visiems priešieškiniams, todėl šalis privalo pasirūpinti teisiniais atstovais šiose bylose. Svarstyti, ar ši nuostata taip pat taikytina įteikiant apeliacinį skundą dėl sprendimo, priimto taikant ESCP procedūrą pagal nacionalinį proceso įstatymą. Ši nuostata ypač svarbi paskirstant išlaidas, nes teikiant apeliacinius skundus pagal 17.2 straipsnį su kiekvienu apeliaciniu skundu susijęs išlaidų paskirstymas reglamentuojamas atsižvelgiant į 16 straipsnį, kaip kad taikoma pagrindinei bylai. Panašiai 16 straipsnis taikomas taikant persvarstymo procedūras atsižvelgiant į 18 straipsnį. Šiuo atveju būtina paisyti 29 konstatuojamojoje dalyje nurodytų sąlygų, t. y. visos bylą pralaimėjusiam atsakovui paskiriamos išlaidos turi būti proporcingos ieškinio dydžiui arba iš tikrųjų patirtoms išlaidoms, įskaitant tas išlaidas, kurios susijusios su kitai šaliai atstovavusiu teisininku⁽⁴⁵⁾.

⁽⁴⁵⁾ Žr. taip pat 9.1.2 skirsnį.

AŠTUNTAS SKYRIUS

Pripažinimas ir vykdymo užtikrinimas

8.1. Pripažinimas ir vykdymo užtikrinimas. Bendrieji principai

8.1.1. Egzekvatūros panaikinimas

Taikant ESCP priimtas sprendimas dėl ieškinio ar priešieškinio, kurio vykdymas užtikrinamas valstybėje narėje, kurioje jis buvo priimtas, yra vienodai vykdomas bet kokioje kitoje valstybėje narėje. Vykdymo užtikrinimo valstybėje narėje remiantis 20 straipsniu neprivaloma pasirūpinti gauti teismo sprendimo paskelbimo vykdytinu ir nėra jokios galimybės užsitikrinti, kad taikant ESCP priimtas sprendimas nebūtų pripažįstamas⁽⁴⁶⁾. Vykdymo užtikrinimo valstybėje narėje jokiū būdu neleidžiama, kad būtų pradedamas koks nors pagrindo persvarstymas. Sprendimo vykdymas užtikrinamas nepaisant apeliacijos pateikimo galimybės⁽⁴⁷⁾. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad sprendimo, kurį taikant ESCP yra priėmęs teismas, vykdymo užtikrinimo siekiantis asmuo gali rinktis reglamente „Bruselis I“ numatytą galimybę.

8.1.2. Vykdymo užtikrinimo tvarka. Taikytina teisė

Remiantis 21 straipsniu vykdymo užtikrinimo procedūra reglamentuojama atsižvelgiant į vykdymo užtikrinimo valstybės narės teisę ir taikant vykdymo užtikrinimo reglamento nuostatas, o taikant

ESCP priimto teismo sprendimo vykdymas turi būti užtikrinamas tomis pačiomis sąlygomis kaip ir teismo sprendimo, priimto valstybėje narėje, kurioje siekiama užtikrinti vykdymą.

8.2. ESCP reikalavimai. Vykdymo užtikrinimo tvarka

Siekiant pradėti procesą, kad pagal reglamentą galėtų būti užtikrintas taikant ESCP priimto teismo sprendimo vykdymas, vykdymo užtikrinimo siekiantis asmuo iš kilmės teismo turėtų gauti pažymėjimą, kuris išduodamas atsižvelgiant į 20.2 straipsnį; žr. taip pat kitus skirsnius. Remiantis 21 straipsniu šis pažymėjimas kartu su teismo sprendimo kopija turi būti nusiunčiamas vykdymo užtikrinimo valstybės narės atitinkamai vykdymo užtikrinimo institucijai. Teismo sprendimo kopija turi būti patvirtinta arba turi atitikti sąlygas, kad būtų įmanoma nustatyti jos tikrumą pagal vykdymo užtikrinimo valstybės narės teisę. Minėtame straipsnyje aiškiai numatyta, kad vykdymo užtikrinimo siekianti šalis vykdymo užtikrinimo šalyje neprivalo turėti įgaliojoto atstovo ar pašto adreso, išskyrus bet kokį atstovą, kuriam ši šalis yra davusi nurodymus dėl vykdymo užtikrinimo tikrojo proceso. Be to, vykdymo užtikrinimo valstybėje narėje ši šalis neprivalo pateikti kokios nors garantijos, įsipareigojimo dokumento ar kitokio užstato, kad vykdymo užtikrinimas būtų įgyvendinamas.

⁽⁴⁶⁾ Žr. taip pat 30 konstatuojamąją dalį.

⁽⁴⁷⁾ Žr. 15.1 straipsnį ir 25 konstatuojamąją dalį.

8.3. Teismo sprendimo pažymėjimo naudojimas

8.3.1. D forma

Sprendimo pažymėjimo D forma nustatyta reglamento IV priede. Šį pažymėjimą vienos iš šalių prašymu turi išduoti teismas, kuris taikdamas ESCP priima sprendimą. Šį prašymą galima pateikti procedūros pradžioje, bet kada, kai priimamas sprendimas; vieta prašymui skirta ieškinio formos A formos 9 skirsnyje, nors reglamente šis dalykas nėra aiškiai nurodytas. Asmuo, siekiantis, kad taikant ESCP priimtas sprendimas būtų vykdomas, turėtų numatyti, jog bus reikalingas pažymėjimas, ir todėl kiek įmanoma anksčiau turėtų prašyti teismo išduoti šį pažymėjimą. Be to, užpildydamas pažymėjimą teismas turėtų būti atidus, nes remiantis šiuo pažymėjimu bus užtikrinamas sprendimo vykdymas. Ypač svarbu, kad būtų įtraukiama visa susijusi informacija siekiant už faktinį vykdymą atsakingiems vykdymo užtikrinimo pareigūnams ir kitiems, kuriems gali tekti dalyvauti, pvz., banko, kuriame yra banko sąskaita, darbuotojams, suteikti galimybę suvokti ir suprasti nurodymo sąlygas, informaciją apie tą asmenį, kurio atžvilgiu nurodymas pateiktas, ir sprendimu priteistą sumą; visiems šiems dalykams numatyta vieta D formoje.

8.3.2. Pažymėjimo kalba

Pažymėjimą gali tekti išversti į kalbą, kuri būtų priimtina vykdymo užtikrinimo valstybėje narėje; pagal 21.2 straipsnio b punktą tai gali būti:

- šios valstybės narės oficialioji kalba;
- jeigu yra daugiau negu viena oficialioji kalba, ši kalba ar viena iš jų atsižvelgiant į vykdymo užtikrinimo valstybės narės teisę, laikoma bylinėjimosi kalba teisme toje vietoje, kurioje siekiama vykdymo užtikrinimo; arba
- kita kalba, kurią vykdymo užtikrinimo valstybė narė nurodo esant tinkama.

Pažymėjimą turi išversti asmuo, kuriam vienoje iš valstybių narių suteikta vertėjo kvalifikacija.

Kiekviena valstybė narė gali nurodyti kitą negu jos Europos Sąjungos institucijų oficialiąją kalbą ar kalbas, kurias (-ias) galima vartoti taikant Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą. Už pažymėjimo vertimą sumoka vykdymo užtikrinimo siekiantis asmuo. Apskritai nėra jokių kliūčių, dėl kurių gavęs prašymą teismas negalėtų išduoti vykdymo užtikrinimo valstybėje narėje taikoma kalba surašyto pažymėjimo, jeigu žinoma, kurioje valstybėje vykdomas bus užtikrinamas. Bet kuriuo atveju vykdyti šį reikalavimą neturėtų būti pernelyg sunku, nes didesnė dalis informacijos, įtraukiamos į pažymėjimą, yra gana paprasta, ir D forma yra pateikiama internete oficialiosiomis ES kalbomis.

8.4. Atsisakymas užtikrinti vykdymą ir jo vykdymo apribojimas

8.4.1. Atsisakymas užtikrinti vykdymą esant išskirtinėms aplinkybėms

Remdamasis 22 straipsniu vykdymo užtikrinimo valstybės narės teismas turi atsakyti užtikrinti teismo sprendimo vykdymą, jeigu sprendimas nesuderinamas su ankstesniu sprendimu, priimtu bet kokiaje valstybėje narėje arba trečiojoje šalyje, jeigu:

- ankstesnysis teismo sprendimas priimtas remiantis tuo pačiu ieškinio pagrindu ir susijęs su tomis pačiomis šalimis bei atitinka sąlygas, kad jį būtų galima pripažinti vykdymo užtikrinimo valstybėje narėje; ir
- teismo sprendimo nesuderinamumas su ankstesniu teismo sprendimu nebuvo iškeltas ir negalėjo būti iškeltas kaip prieštaravimas ESCP taikant valstybėje narėje, kurioje jis buvo priimtas.

8.4.2. Vykdymo užtikrinimo užginčijimo tvarka

Reglamente nenumatyta tvarka, pagal kurią būtų įmanoma teismui įteikti nesuderinamumu grindžiamą pareiškimą, ginčijantį vykdymo užtikrinimą, ir šis klausimas turi būti reglamentuojamas atsižvelgiant į atitinkamos valstybės narės proceso teisę. Panašiai šios valstybės narės teismas, remdamasis nacionaline teise, paprastai gali atsakyti vykdyti sprendimą ar jo vykdymą sustabdyti, tuomet ir tokiu mastu, kai taikant ESCP priimtame sprendime paskirta suma buvo sumokėta arba sprendime nustatytos sąlygos buvo įvykdytos kitomis priemonėmis.

8.4.3. Vykdymo užtikrinimo sustabdymas ar apribojimas

Remiantis 23 straipsniu, jeigu šalis, kurios atžvilgiu vykdomas teismo sprendimas, priimtas taikant ESCP, užginčija sprendimą arba jeigu šį ginčijimą⁽⁴⁸⁾ kol kas galima pareikšti, arba jeigu šalis yra įteikusi prašymą persvarstyti sprendimą pagal reglamento nuostatas, vykdymo užtikrinimo valstybės narės teismas ar kita kompetentinga valdžios institucija, gavusi šios šalies pareiškimą, gali:

- vykdymo užtikrinimo procedūrą apriboti apsauginių priemonių taikymu, pvz., „užblokuoti“ banko sąskaitą ar darbo užmokestį ir atlyginimą;
- vykdymo užtikrinimą susieti su šia apsaugos priemone, kuri turi būti apibrėžiama; arba
- esant išskirtinėms aplinkybėms atidėti vykdymo užtikrinimo veiksmus, t. y. procedūrą sustabdyti nurodytam ar apribotam laikotarpiui.

⁽⁴⁸⁾ Žodis „ginčijimas“ (kaip jis taikomas šiuo atveju) turi aprėpti apeliacinį skundą dėl sprendimo, jeigu šį apeliacinį skundą galima įteikti remiantis teise tos valstybės narės, kurioje įsisteigęs sprendimą priėmęs teismas, ir jeigu ginčijimas grindžiamas nesuderinamumu, kaip numatyta reglamento 22 straipsnyje. Kadangi persvarstymas remiantis reglamento 18 straipsniu yra aiškiai paminėtas 23 straipsnyje, todėl ši padėtis neturi būti laikoma kaip įtraukta atsižvelgiant į reikšmę „ginčijimas“ pagal 23 straipsnį.

8.5. Taikant ESCP paskelbto teismo sprendimo vykdymo tvarka

8.5.1. Vykdymo etapai

Siekiant užtikrinti tikrąjį prievolės įvykdymą priimto teismo sprendimo atžvilgiu, pirmiausiai būtina gauti taikant ESCP priimtą teismo sprendimą ir pažymėjimą. Siekiant užtikrinti atitinkamos prievolės įvykdymą turi būti imamasi kitų veiksmų, kad būtų atliekamas mokėjimas arba prievolė tuo atveju, jeigu asmuo, kurio atžvilgiu priimtas nepalankus sprendimas, savo noru nesutinka su sprendimu ir todėl neatlieka teismo nurodyto mokėjimo, nesiima veiksmų ar netešia veiksmų, todėl būtina imtis faktinių sprendimo vykdymo užtikrinimo priemonių. Kol kas visi minėti dalykai reglamentuojami pagal nacionalinę teisę ir valstybių narių procedūrų nuostatas.

8.5.2. Teisėsaugos institucijos ir tarnybos

Siekiant užtikrinti teismo sprendimo vykdymą, vykdyto valstybės narės teisėsaugos institucijoms arba tarnyboms, kurios kompetentingos užtikrinti vykdymą, būtina pateikti nurodymus. Šiuo tikslu dokumentus ir nurodymus galima siųsti teismui tų valstybių narių, kuriose įsisteigęs sprendimo vykdymą užtikrinantis teismas, arba siųsti juos sprendimo vykdymą užtikrinantiems pareigūnams, jeigu šie pareigūnai tiesiogiai priima nurodymus klientų, siekiančių užsitikrinti sprendimų vykdymą, vardu. Duomenis apie sprendimų vykdymą užtikrinančius pareigūnus

atskirose valstybėse narėse ir informaciją apie teismo sprendimų vykdymą galima rasti vidaus nacionalinėse svetainėse, Europos teisingumo atlase, Europos teisminiame tinkle ir e. teisingumo portalo svetainėse.

8.5.3. Kalbos klausimai. Su vykdymo užtikrinimu susiję praktiniai aspektai

Teismo sprendimo vykdymą siekianti užtikrinti šalis turėtų atminti, kad kalbos klausimas gali būti keliamas kaip praktinis ir teisinis reikalavimas. Pvz., jeigu pagal užtikrinant sprendimų vykdymą taikomą nacionalinę teisę dokumentai kitoje valstybėje narėje turi būti įteikiami atsakovui, kurio atžvilgiu siekiama užtikrinti sprendimo įvykdymą, šiuo atveju taikomi ESCP reglamente ir dokumentų įteikimo reglamente nustatyti atitinkami kalbos reikalavimai. Be to, atmintina, kad teismai, sprendimų vykdymo užtikrinimo pareigūnai ir kiti vykdymą užtikrinantieji turi suprasti teismo sprendimo ir pažymėjimo turinį, jog sugebėtų veiksmingai atlikti sprendimo įgyvendinimą. Šis reikalavimas taip pat taikomas kitiems pareigūnams, kurie gali būti kviečiami kaip trečiosios šalys, pvz., bankų darbuotojai ir kiti asmens, kurio atžvilgiu siekiama įvykdyti teismo sprendimą, nuosavybės bendrasavininkiai.

DEVINTAS SKYRIUS
Baigiamieji klausimai

9.1. Teisininkai

9.1.1. Nėra reikalavimo samdyti teisininką su ESCP susijusiose bylose

ESCP reglamente nėra nustatytas draudimas šalims kvieštis teisininką ar kitą teisės specialistą atstovauti savo interesams; 10 straipsnyje ir 15 konstatuojamojoje dalyje aiškiai apibrėžiama, kad samdytis savo interesams atstovaujantį teisininką nėra privaloma, todėl bet kokia pagal valstybės narės nacionalinę teisę nustatyta taisyklė minėtu atžvilgiu ESCP nėra taikoma. Be to, 21.3 straipsnio a dalyje tiesiog nurodyta, kad, siekiant pagal ESCP užtikrinti teismo sprendimo vykdymą, šaliai sprendimo vykdymo užtikrinimo valstybėje narėje nėra privaloma turėti įgaliotą atstovą. Šiuo atveju nekalbama apie atstovus, kurie iš tikrųjų taiko sprendimo vykdymo užtikrinimo priemones toje valstybėje, pvz., Huissiers de Justice, Deurwaarders ir Messengers at Arms.

9.1.2. Teisininko samdymo išlaidos

Šalis, svarstanti galimybę samdyti teisininką dėl ieškinio pagal ESCP, neturėtų užmiršti, kad net tuo atveju, jeigu būtų priimtas sprendimas patenkinti ieškinį ir paskelbtas atitinkamas teismo sprendimas, kyla rizika, jog teisininko samdymo išlaidų teismas nepriteis iš kitos šalies, nes remiantis 16 straipsniu teismas nepriteisia išlaidų tiek, kad jos atitiktų neprivalomai patirtas išlaidas arba būtų neproporcingos ieškinio dydžiui. Atsižvelgiant į ESCP tikslus ir uždavinius, įskaitant būtinybę siekti supaprastinimo ir išlaidų veiksmingumo, 29 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad nustatydamos, kokio dydžio išlaidos būtų proporcingos ieškiniui, teismas turėtų atsižvelgti į tą faktą, jog kitai šaliai, t. y. kurios naudai priimtas sprendimas, atstovavo teisininkas.

9.2. Informacija ir pagalba

9.2.1. Informacija. Bendrieji klausimai

J ESCP reglamentą įtrauktos įvairios nuostatos, taikomos informacijai, kurią valstybės narės turi pateikti apie įvairius ESCP aspektus. Remdamosi 24 straipsniu valstybės narės gali bendradarbiauti tarpusavyje, ypač naudodamosi Europos civilinio teisingumo tinklu, kad visai visuomenei ir specialistams būtų teikiama informacija apie ESCP. Ypač pagal 25 straipsnį valstybės narės yra įpareigosotos Europos Komisijai teikti informaciją apie šiuos ESCP aspektus:

- kuris teismas kompetentingas priimti sprendimą taikant ESCP;
- valstybės narės priimtinos ryšio priemonės, kurias naudojant joms būtų perduodamos ieškinių formos taikant ESCP;
- ar suteikiama teisė įteikti apeliacinį skundą ir jeigu suteikiama, koks nustatytas galutinis terminas, per kurį apeliacinis skundas turėtų būti įteikiamas;
- kalbos, kuriomis surašytas teismo sprendimo pažymėjimas taikant ESCP procedūrą yra priimamas sprendimo vykdymo užtikrinimo tikslais;
- už sprendimo vykdymą atsakingos valstybių narių kompetentingos institucijos, įskaitant priimančias bet kokią sprendimą sustabdyti arba atidėti sprendimo vykdymą;

taip pat jos prašomos pranešti apie bet kokį tolesnį šios informacijos pakeitimą. Komisija šią informaciją turi paskelbti visuomenei. Informacija skelbiama visų pirma naudojantis įvairiomis svetainėmis, įskaitant Europos civilinio teisingumo atlaso ir e. teisingumo portalą, apie kurį išsami informacija pateikta šio vadovo gale.

9.2.2. Informacija ir pagalba ginčo šalims

Be bendrojo pobūdžio pateiktinos informacijos apie ESCP taikymą, atskiroms šalims turi būti teikiama pagalba ir informacija apie įvairius procedūros etapus. Šie etapai:

- laikantis 11 straipsnio nuostatų šalis turi būti užtikrinama praktinė pagalba užpildant formas;
- laikantis 12 straipsnio nuostatų teismai, jeigu reikia, teikia informaciją šalims procedūriniais klausimais;
- laikantis 14 straipsnio nuostatų teismai turi informuoti šalis apie teismo nustatyto bet kokio galutinio laikotarpio pažeidimo pasekmes.

Taip pat atmintina, kad valstybės narės turi užtikrinti, kad ieškinio formos A formą būtų įmanoma gauti visuose teismuose, kuriuose leidžiama pradėti taikyti ESCP.

9.3. ESCP peržiūra, įskaitant finansinę ribą

9.3.1. Peržiūra. Bendrieji klausimai

Kartu su kitais ES teisės aktais ESCP reglamentą galima persvarstyti. Laikantis 28 straipsnio Europos Komisija yra įpareigota iki 2014 m. sausio 1 d. pateikti išsamią ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai ir ECOSOC (Jungtinių Tautų ekonomikos ir socialinių reikalų tarybai). Šioje ataskaitoje turėtų būti nagrinėjamas ESCP taikymas, apibūdinamas procedūros taikymas kiekvienoje valstybėje narėje ir pateikiami pritaikymo pasiūlymai. Siekiant paremti šį procesą valstybės narės turi Komisijai pateikti informaciją apie ESCP tarpvalstybinį veikimą, įskaitant teismų mokesčius, procedūros taikymo greitį, veiksmingumą, taikymo patogumą ir valstybėse narėse taikomas ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūras.

9.4. Peržiūra. Ieškinio dydis

Buvo sudėtinga nustatyti, kokia turėtų būti ieškinio dydžio viršutinė tinkama riba ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą taikant tarp ES valstybių narių, todėl pasirinktas dydis iš esmės yra valstybių narių kompromisas, nes vienos valstybės narės pageidavo rinktis kur kas aukštesnę ribą, o kitos – žemesnę.

Šiuo atžvilgiu pabrėžtina, kad atėjus metui persvarstyti reglamentą vienas iš nagrinėtinų klausimų yra ieškinio dydis pagal reglamento nuostatas, o į pagal 28 straipsnį Europos Komisijos įteiktiną ataskaitą turi būti įtrauktas persvarstymas ir, jeigu reikia, pasiūlymai dėl ieškinio ribinio dydžio pritaikymo.

Medžiaga ir nuorodos

Europos e. teisingumo portale suteikiama bendra prieiga prie visos susijusios informacijos apie ESCP; už informacijos pateikimą atsakingos valstybės narės ir Europos Komisija.

A) Taikant Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą naudotinos formos.

https://e-justice.europa.eu/dynform_intro_form_action.do?refresh=1&refresh=1&idTaxonomy=177&plang=lt&init=true&refresh=1

B) Valstybių narių teismai, kompetentingi taikyti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą. Susiraskite, kuris teismas kompetentingas priimti sprendimą jūsų ESCP byloje toje valstybėje narėje, kuriai priklauso jurisdikcija tokioje byloje.

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/sc_courtsjurisd_lt.jsp#statePage0

Praktinis vadovas kaip taikyti Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą pagal 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 861/2007, nustatantį Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūrą

***Europe Direct – tai paslauga, padėsianti Jums rasti atsakymus
į klausimus apie Europos Sąjungą***

Informacija teikiama nemokamai telefonu (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(* Informacija teikiama nemokamai, daugelis skambučių taip pat nemokami (nors kai kurie ryšio paslaugų teikėjai gali imti mokesį, taip pat gali reikėti mokėti, jeigu skambinsite taksofonu arba viešbučio telefonu).

© iStockphoto, Corbis, Imageglobe

© Europos Sąjunga, 2013

Leidžiama atgaminti nurodžius šaltinį.

Printed in Belgium

SPAUSDINTA POPIERIUJE, BALINTAME NENAUDOJANT ELEMENTINIO CHLORO (ECF)

Kreipkitės šiuo adresu:

Europos Komisija
Teisingumo generalinis direktoratas
Europos teisminis tinklas
civilinėse ir komercinėse bylose
just-ejn-civil@ec.europa.eu
<http://ec.europa.eu/justice/civil>

Leidinių biuras

Europos teisminis tinklas
civilinėse ir komercinėse bylose

ISBN 978-92-79-29853-0

9 789279 298530

doi:10.2838/41324